

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Bc. Veronika Ottová

Komparace vybraných mikroregionů Olomouckého kraje v úspěšnosti
čerpání financí z Operačního programu Vzdělávání pro
konkurenceschopnost
(v programovacím období 2007 - 2013)

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: *Komparace vybraných mikroregionů Olomouckého kraje v úspěšnosti čerpání financí z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (v programovacím období 2007 - 2013)* vypracovala samostatně a výhradně s použitím literatury a pramenů uvedených v bibliografii.

V Olomouci 17. 4. 2013

Bc. Veronika Ottová

Poděkování

Děkuji vedoucí diplomové práce Ing. Aleně Opletalové, Ph.D. za vstřícný přístup, odborné rady a cenné připomínky při vedení mé práce.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Veronika Ottová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Ing. Alena Opletalová, Ph. D.
Rok obhajoby:	2013

Název práce:	Komparace vybraných mikroregionů Olomouckého kraje v úspěšnosti čerpání financí z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (v programovacím období 2007 - 2013)
Název v angličtině:	Comparison of selected micro-regions of the Olomouc region in the success of drawing funds from the Operational Programme Education for Competitiveness (in the programming period 2007 to 2013)
Anotace práce:	Cílem diplomové práce je provést analýzu a komparaci vybraných mikroregionů Olomouckého kraje v úspěšnosti čerpání finančních prostředků z dotací EU plynoucích na podporu vzdělávání prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a na základě výsledků průzkumného šetření navrhnout vlastní doporučení směřující do oblastí vzdělávání, které byly na zkoumaném území v daném období opomíjeny. Teoretická část práce má za cíl poskytnout ucelený vhled do problematiky evropské spolupráce v oblasti vzdělávání, regionální politiky, strukturálních fondů a zejména pak blíže specifikovat Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost jako nástroj sloužící školám a školským zařízením k získávání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU.
Klíčová slova:	Evropská spolupráce v oblasti vzdělávání Strukturální fondy Evropské unie Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost Spolupráce obcí

Anotace v angličtině:	The aim of this thesis is to analyse and compare various districts within the Olomouc Region and how successful they are at obtaining funds from EU grants and subsidies to promote education, specifically via the 'Education for Competitiveness Operational Programme'. It is based on the results of an exploratory survey that proposed specific recommendations for the areas of education that have shown signs of neglect. The theoretical part provides a comprehensive insight into the area of European cooperation in education, regional policy, structural funds, and especially to further specify the Education for Competitiveness Operational Programme as a tool for schools and educational institutions to obtain funds from the EU Structural Funds.
Klíčová slova v angličtině:	European cooperation in education EU Structural Funds Operational Programme Education for Competitiveness Municipal cooperation
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Příjemci prioritní osy 1 Příloha č. 2: Cílové skupiny pro prioritní osu 4a a 4b Příloha č. 3: Kritické hodnoty testového kritéria chí - kvadrát Příloha č. 4: Interpretace hodnot korelačního koeficientu
Rozsah práce:	91 stran
Jazyk práce:	český

OBSAH

ANOTACE

ÚVOD	9
1 EVROPSKÁ SPOLUPRÁCE V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ	12
1.1 Historie evropské spolupráce v oblasti vzdělávání.....	12
1.2 Mezinárodní organizace ve vzdělávání.....	13
1.2.1 UNESCO.....	14
1.2.2 Rada Evropy	14
1.2.3 OECD	14
1.2.4 EURYDICE.....	15
2 REGIONÁLNÍ POLITIKA	16
2.1 Strukturální fondy Evropské unie	16
2.1.1 Evropský fond regionálního rozvoje.....	17
2.1.2 Evropský sociální fond	17
2.1.3 Fond soudržnosti	18
2.1.4 Postup programování	18
2.2 Operační programy	18
3 OPERAČNÍ PROGRAM VZDĚLÁVÁNÍ PRO KONKURENCESCHOPNOST...20	20
3.1 Operační program předchozího období let 2004 – 2006	20
3.2 Strategie programu.....	21
3.3 Typy projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.....	22
3.3.1 Globální grant	23
3.3.2 Individuální projekty.....	23
3.3.3 Grantové projekty	23
3.3.4 Vzdělanostní struktura populace ČR	24
3.3.5 Normativní rámec vzdělávání v České republice	24
3.4 Globální a specifické cíle Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost	25
3.5 Prioritní osy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.....	26
3.5.1 Prioritní osa 1 – Počáteční vzdělávání	26
3.5.2 Prioritní osa 2 – Terciální vzdělávání, výzkum, vývoj.....	32
3.5.3 Prioritní osa 3 – Další vzdělávání.....	34
3.5.4 Prioritní osy 4a a 4b - Systémový rámec celoživotního učení.....	35

3.5.5	<i>Prioritní osy 5a a 5b - Technická pomoc</i>	36
4	SPOLUPRÁCE OBCÍ	38
4.1	Mikroregion	38
4.2	Motivace obcí ke spolupráci	38
4.3	Legislativně – administrativní vymezení	39
4.4	Typologie mikroregionů	40
4.5	Management rozvoje mikroregionů	40
4.6	Strategické plánování mikroregionů	42
5	CHARAKTERISTIKA PĚTI ZKOUMANÝCH MIKROREGIONŮ OLOMOUCKÉHO KRAJE	43
5.1	Mikroregion Uničovsko	43
5.2	Mikroregion Litovelsko	45
5.3	Mikroregion Střední Haná	45
5.4	Mikroregion Mohelnicko	46
5.5	Mikroregion Šternbersko	48
6	EMPIRICKÉ ŠETĚNÍ NA ÚZEMÍ PĚTI MIKROREGIONŮ OLOMOUCKÉHO KRAJE	50
6.1	Cíle empirického šetření	50
6.2	Empirické otázky	51
6.3	Hypotézy	52
6.4	Vzorek empirického šetření	53
6.5	Metody a realizace empirického šetření	55
6.6	Analýza vybraných mikroregionů Olomouckého kraje v úspěšnosti získávání finančních prostředků z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost	56
6.6.1	<i>Zvyšování kvality ve vzdělávání</i>	57
6.6.2	<i>Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami</i>	58
6.6.3	<i>Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení</i>	59
6.6.4	<i>Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách</i>	60
6.6.5	<i>Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách</i>	61
6.7	Komparace zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje v úspěšnosti čerpání finančních dotací EU prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v programovém období 2007 - 2013	62
6.8	Statistické ověření hypotéz	69

6.8.1 Test dobré shody χ^2 – kvadrát.....	69
6.8.2 Výpočet Spearmanova koeficientu pořadové korelace.....	70
7 SHRUTÍ VÝSLEDKŮ EMPIRICKÉHO ŠETŘENÍ	73
7.1 Diskuze a vlastní doporučení.....	76
ZÁVĚR	80
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	82
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	84
SEZNAM TABULEK	89
SEZNAM GRAFŮ.....	90
SEZNAM PŘÍLOH	91

ÚVOD

Rok 2004 byl pro Českou republiku rokem zásadním, poněvadž 1. května 2004 se Česká republika připojila společně s dalšími kandidátskými zeměmi k Evropské unii. Tímto krokem se Česká republika zařadila mezi země, které se podílejí na utváření regionální a strukturální politiky EU. Cílem regionální a strukturální politiky EU je snaha dosáhnout snížení disparit členských zemí a podpořit tak jejich harmonický vývoj. Prostředek sloužící k dosažení tohoto ideálu tvoří strukturální fondy EU. Česká republika tak od roku 2004 získala příležitost čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů, které jsou tvořeny Evropským fondem regionálního rozvoje, Fondem soudržnosti a Evropským sociálním fondem, který je zaměřený na financování vzdělávání. Předkládaná diplomová práce se zabývá tematikou financování vzdělávání pomocí dotačních titulů z Evropského sociálního fondu.

Vzdělání se v současné době řadí mezi atributy ekonomické prosperity a je všeobecným zájmem každé členské země zasadit se o vzdělanostní rozvoj společnosti. V rámci aktuálního programového období let 2007 – 2013 si Česká republika s Evropskou komisí vyjednala celkem 26 operačních programů, z nichž na podporu rozvoje vzdělávání byl vytvořen Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, jehož cílem je rozvoj vzdělanosti populace a posílení konkurenceschopnosti obyvatelstva České republiky.

V návaznosti na svoji bakalářskou práci na téma Analýza využití strukturálních fondů na území mikroregionu Uničovska jsem se rozhodla zaměřit se ve své diplomové práci na porovnání vybraných mikroregionů Olomouckého kraje, mezi kterými je zahrnut také Uničovský mikroregion, a to v úspěšnosti čerpání finančních prostředků z dotací EU plynoucích na podporu vzdělávání prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Na základě provedené analýzy v bakalářské práci v roce 2010 jsem zjistila, že na území Uničovského mikroregionu, jehož jsem obyvatelkou, byly realizovány prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost pouhé tři projekty, které získaly finanční prostředky z dotací ESF ve výši 11 060 419,- Kč. V porovnání s ostatními operačními programy na území Uničovského mikroregionu ve zkoumaném období 2007 – 2010 tvořily projekty Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost druhou nejméně podporovanou oblast co do výše získaných finančních prostředků z EU tak i do počtu realizovaných projektů.

Toto zjištění mne, jako občanku Uničovského mikroregionu, dovedlo k myšlence zjistit, jak je Uničovský mikroregion v projektech Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost úspěšný v porovnání s jinými mikroregiony Olomouckého kraje.

Teoretická část práce má za cíl poskytnout ucelený vhled do problematiky evropské spolupráce v oblasti vzdělávání, regionální politiky, strukturálních fondů a zejména pak blíže specifikovat Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost jako nástroj sloužící školám a školským zařízením k získávání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU (konkrétně z Evropského sociálního fondu). Klíčovým cílem teoretické části práce je také zasvětit čtenáře do problematiky spolupráce obcí, jelikož s pojmem regionální politika úzce souvisí pojem mikroregion. Motivací vedoucí obce k zakládání mikroregionů je zejména společný cíl, kterým je získání politických, ekonomických výhod a společensko – kulturní rozvoj. Pátá kapitola teoretické části práce si klade za cíl blíže přiblížit čtenářům zkoumané mikroregiony Olomouckého kraje, kterými jsou mikroregiony Uničovský, Litovelský, Šternberský, Střední Haná a Mohelnický, a to zejména konkretizací škol a školských zařízení na území jednotlivých mikroregionů.

V praktické části práce je hlavním cílem provést analýzu a komparaci získaných finančních prostředků z Evropského sociálního fondu na území pěti výše uvedených mikroregionů Olomouckého kraje plynoucích prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na podporu vzdělávání. Následně na základě výsledků šetření navrhnout vlastní doporučení směřující do oblastí vzdělávání, které byly na území zkoumaných mikroregionů opomíjeny. Pro analýzu a komparaci úspěšnosti čerpání finančních prostředků z EU Operačním programem Vzdělávání pro konkurenceschopnost jsem si vybrala pět mikroregionů Olomouckého kraje a to dle kritérií počtu škol a školských zařízení nacházejících se na daném území a počtu obyvatel mikroregionu.

Dílčími cíli práce je:

- specifikovat nejvýznamnější prioritní osu projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na zkoumaném území,
- analyzovat oblasti podpory prioritní osy 1 – Počátečního vzdělávání a to dle výše finanční podpory z ESF a počtu realizovaných projektů,
- provést rozbor získaných finančních dotací z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na území zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje a vyhodnotit jejich účel,
- rozlišit mikroregiony dle počtu realizovaných projektů,

- v návaznosti na svoji bakalářskou práci s názvem Analýza využití strukturálních fondů Evropské unie na území mikroregionu Uničovsko porovnat v rámci projektů OP VK Uničovský mikroregion s ostatními zkoumanými mikroregiony Olomouckého kraje,
- určit míru závislosti mezi počtem uskutečněných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a výší finanční podpory z dotací EU v programovém období 2007 – 2013 na zkoumaném území.

Závěrečná kapitola práce je věnována vlastním doporučením a analýze výsledků šetření, ve které jsou shrnuty závěry průzkumného šetření.

K tvorbě teoretické části práce jsem použila metodu deskriptivní. Metodologie použitá k realizaci empirického šetření byla tvořena metodou analýzy sekundárních dat, kdy jsem následně získaná data zpracovala pomocí metod analýzy a komparace.

Diplomová práce je určena především pro pracovníky v oblasti školství, zejména na pozicích projektových manažerů a ředitelů škol. Jelikož práce obsahuje základní teoretické definice, může sloužit také jako metodický materiál pro pracovníky městských úřadů na odboru školství či regionálního rozvoje.

1 EVROPSKÁ SPOLUPRÁCE V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělání se v dnešní době řadí mezi atributy ekonomické prosperity, na nějž je nahlíženo jako na nutnou hybnou sílu pokroku, proto je o vzdělávání na světě velký zájem.

Pojem vzdělávací politika je chápán velmi široce. Jak uvádí Kalous, vzdělávací politikou rozumíme „*principy, priority a metody rozhodování vztahující se k uplatňování společenského vlivu na vzdělávání. Toto rozhodování zahrnuje strategické směry rozvoje vzdělávání, legislativní rámec činnosti vzdělávacích a vzdělávaných subjektů, způsob financování, vymezování vzdělávacích cílů a obsahů, stimulování a ovlivňování činnosti vzdělávacích subjektů a způsob jejich kontroly.*“¹ V oblasti vzdělávání patří prioritní iniciativa Evropské unii, avšak veškeré pravomoce vzdělávací politiky zůstávají v rukou členských zemí. Posláním Evropské unie je pouze doplňovat národní vzdělávací politiky, podporovat výměnu informací a spolupráci mezi vzdělávacími institucemi a rozvíjet evropskou dimenzi ve vzdělávání. Úkol Evropské unie spočívá též v plnění pozice koordinátora, poněvadž se v historii vytvořily zcela odlišné vzdělávací systémy nynějších členských zemí Evropské unie. Přestože je snahou zachovat jednotlivým zemím pravomoce ve vzdělávání, Evropská unie plní významnou roli v boji proti nezaměstnanosti a sociálním nerovnostem a jelikož kvalitní vzdělání přispívá k ekonomickému rozvoji obyvatelstva a státu, proudí prostřednictvím Evropských fondů do oblasti vzdělávání velké množství finančních prostředků. Objem výdajů vynakládaných zeměmi EU na vzdělávání se pohybuje v rozmezí od 4 % do 6, 7 % HDP.

1.1 Historie evropské spolupráce v oblasti vzdělávání

Dne 25. března 1957 byla na Mezivládní konferenci o společném trhu a Euroatomu v Římě, kterou utvořili ministři zahraničních věcí Belgického království, Spolkové republiky Německa, Francouzské republiky, Italské republiky, Lucemburského velkovévodství a Nizozemského království, schválena Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství. Na základě této smlouvy se Společenství zavazovalo plnit „*obecné zásady pro uskutečňování společné politiky v oblasti odborného vzdělávání* [...]“² V roce 1976 byl přijat

¹ KALOUS, Jaroslav. *Teorie vzdělávací politiky*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1997. ISBN 80-211-0247-0, s. 7.

² TRAITÉ instituant la Communauté Économique Européenne et documents annexes. *EUR - lex* [online]. [cit. 2012-09-15]. Dostupné z WWW: <http://eur.lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11957E/TXT:FR:PDF>

první akční program ve vzdělávání, který stanovil klíčové podmínky spolupráce Společenství v oblasti vzdělávání. Tento program již jako první přišel s myšlenkou mobility studentů a pedagogů, která se stala prioritou Evropské unie až dodnes.³ Klíčová smlouva v oblasti vzdělávání byla schválena až v roce 1993 a jednalo se o významnou Smlouvu o Evropské unii, tzv. Maastrichtskou smlouvu, která v článku 126 a 127 poprvé formálně uznala oblast vzdělávání mezi prioritní oblastí spadající pod kompetenci Evropské unie.⁴ Dne 1. 1. 1999 vstoupila v platnost Amsterodamská smlouva, která ve 149. článku říká, že:

1. „Společenství přispívá k rozvoji kvalitního vzdělávání podporou spolupráce mezi členskými státy, a je-li to nezbytné, podporováním a doplňováním činnosti členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah výuky a za organizaci vzdělávacích systémů a jejich kulturní a jazykovou rozmanitost.

2. Činnost Společenství je zaměřena na:

- rozvoj evropské dimenze ve vzdělávání, zvláště výukou a šířením jazyků členských států,
- podporu mobility studentů a učitelů, mimo jiné podporou uznávání akademických diplomů a započítávání doby studia,
- podporu spolupráce mezi vzdělávacími orgány,
- rozvoj výměny informací a zkušeností týkajících se otázek společných vzdělávacích systémů členských států,
- podporu rozvoje výměn mládeže a učitelů a vychovatelů,
- podporu dálkového vzdělávání.

3. Společenství a členské státy podporují spolupráci v oblasti vzdělávání se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy.[...].⁵

1.2 Mezinárodní organizace ve vzdělávání

Významný rozvoj vzdělávací politiky je datován do druhé poloviny dvacátého století, kdy se začaly utvářet také mnohé mezinárodní organizace zabývající se problematikou vzdělávání. Mezi tyto organizace se řadí UNESCO, Rada Evropy, OECD, EURYDICE.

³ BRDEK, Miroslav a Helena VÝCHOVÁ. *Evropská vzdělávací politika*. Praha: ASPI Publishing s. r. o., 2004. ISBN 80-86395-96-0, s. 26.

⁴ KALOUS, Jaroslav. *Teorie vzdělávací politiky*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1997. ISBN 80-211-0247-0, s. 77.

⁵ *Treaty of Amsterdam: what has changed in Europe*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1999. 30 s. ISBN 92-828-7400-1.

1.2.1 UNESCO

Organizace UNESCO neboli Organizace pro výchovu, vědu a kulturu (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) je specializovanou složkou Organizace spojených národů, která tvoří základnu pro kooperaci v celosvětovém měřítku. UNESCO vzniklo po skončení Druhé světové války, kdy bylo třeba obnovit systém vzdělávání, ale také vědy a kultury. UNESCO sídlí v Paříži na náměstí Place de Fontenoy a v roce 2009 byla generální ředitelkou poprvé zvolena žena, Irina Boková z Bulharska. Funkční období na tomto postu trvá šest let. Jedním z hlavních cílů UNESCA je umožnění základního vzdělání pro všechny. „V roce 1948 doporučilo členským státům zavedení bezplatné povinné školní docházky. V roce 1990 proběhla světová konference v Thajsku, která rozpoutala globální poptávku po dostupném vzdělání pro každého. O deset let později se na toto téma v Dakaru pořádala světová diskuse, kde zazněl apel na světové vlády, aby prosadily vzdělání pro všechny do roku 2015.“⁶

1.2.2 Rada Evropy

Rada Evropy je organizací, která se problematiky vzdělávání ujala na evropském kontinentě. Jedná se o nejstarší evropskou organizací, která byla založena v květnu 1949. Jejimi cíli jsou společně řešit problémy společnosti jako je ochrana životního prostředí, posílení politické, sociální a kulturní spolupráce. Radou Evropy byla v roce 1954 přijata Evropská kulturní úmluva, která se zasloužila o rovnocennost vysokoškolského studia a uznání akademických titulů. V rámci sekce vzdělávání byl zřízen EUDISED (Evropský dokumentační a informační systém pro vzdělávání).⁷

1.2.3 OECD

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen OECD), byla založena v roce 1961 a jejím posláním je podporovat hospodářskou a sociální politiku po celém světě. Organizace sídlí v Paříži a v současné době je jejím generálním tajemníkem Angel Gurría, který stojí v čele sekretariátu OECD. Sekretariát OECD má v kompetenci zpracovávat

⁶ UNESCO [online]. [cit. 2012-09-29]. Dostupné z WWW: <http://tema.novinky.cz/unesco>

⁷ KALOUS, Jaroslav. *Teorie vzdělávací politiky*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1997. ISBN 80-211-0247-0, s. 72 – 73.

analytické a programové dokumenty. Oblasti vzdělávání je vyčleněn Výbor pro vzdělávání, ve kterém má každá členská země svého zástupce. Pod sekretariát organizace spadá Direktorát pro vzdělávání, zaměstnanost, pracovní a sociální záležitosti a Středisko pro výzkum a inovace ve vzdělávání. OECD řeší zejména otázky problematiky ekonomického vývoje, zaměstnanosti, životního prostředí a lidských zdrojů. Zhodnocení stavu vzdělávacích systémů členských zemí umožňuje prostřednictvím národních zpráv. Kromě těchto národních zpráv vydává OECD také školní statistiky.⁸

1.2.4 EURYDICE

EURYDICE, čili Evropská informační síť o vzdělání má sídlo v Bruselu a v každé členské zemi se nachází její pobočka. EURYDICE byla uznána Společenstvím v roce 1990 jako hlavní informační nástroj o vzdělávacích systémech a jejich vývoji.⁹ „EURYDICE jako zcela zvláštní zdroj informací o vzdělávacích systémech se soustřeďuje na rozdílné i shodné rysy i trendy a je prostředkem, který dává vzdělávání v Evropě lidský rozměr.“¹⁰

Hlavní činností EURYDICE je zpracovávání tematických a srovnávacích analýz, které dále publikuje a analyzuje vývoj systémů a jejich reformy, dále pak poskytuje klíčové údaje o školství. V rámci EURYDICE byla zřízena databáze školských systémů v Evropské unii tzv. EURYBASE, která umožňuje podrobné vyhledávání dat, jednotlivých národních školských situací.¹¹

⁸ KALOUS, Jaroslav. *Teorie vzdělávací politiky*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1997. ISBN 80-211-0247-0, s. 75.

⁹ Tamtéž. s. 76.

¹⁰ ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ. *Eurydice*. Praha 1997. ISBN: 80-211-0243-8. s. 2.

¹¹ ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ. *Eurydice*. Praha 1997. ISBN: 80-211-0243-8. s. 6.

2 REGIONÁLNÍ POLITIKA

Dne 1. května 2004 přistoupila Česká republika společně s dalšími kandidátskými zeměmi k Evropské unii. Tímto významným činem se Česká republika (dále jen ČR) zařadila do společenství vyspělých zemí evropského kontinentu a získala tak možnost čerpat i mnohé výhody tohoto společenství, týkající se evropské integrace. Tímto integračním procesem se Česká republika zařadila mezi země, které se podílí na tvorbě hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie. Pojmy hospodářská a sociální soudržnost bývají společně nejčastěji označovány jako regionální a strukturální politika.

Regionální a strukturální politika EU se zejména snaží snížit disparity členských zemí a podpořit tak harmonický a vyvážený rozvoj regionů. Cíle k dosažení tohoto ideálu jsou pro programové období let 2007 – 2013 celkem tři. První cíl s názvem Konvergence je zaměřen zejména na podporu tvorby pracovních míst a rozvoj nejméně rozvinutých zemí. Druhý cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je taktéž orientován na nejméně rozvinuté země, ale pouze na ty, které nespádají do cíle Konvergence a které se nestíhají přizpůsobit rychle se měnícím ekonomickým a sociálním změnám. Třetí cíl usiluje o harmonický a vyvážený rozvoj a jeho hlavní prioritou je přeshraniční, mezinárodní a nadnárodní spolupráce.

V první kapitole práce budou přiblíženy strukturální fondy Evropské unie, které slouží jako hlavní nástroj regionální a strukturální politiky a díky nimž se EU daří snížit rozdíly v ekonomické a sociální sféře všech členských zemí EU.

Kapitola je rozdělena do dvou podkapitol. V první podkapitole budou představeny jednotlivé strukturální fondy EU, ve druhé podkapitole bude pozornost věnována představení šestadvaceti operačním programům České republiky pro programovací období let 2007 - 2013, mezi kterými se nachází Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, který v předkládané práci má nezastupitelnou úlohu.

2.1 Strukturální fondy Evropské unie

Jak již bylo uvedeno, díky financím plynoucím prostřednictvím strukturálních fondů je EU schopna snížit disparity mezi jednotlivými členskými zeměmi a jejich regiony EU. Tuto možnost pro programovací období let 2007 – 2013 nabízí prostřednictvím tří strukturálních fondů a to Evropského fondu regionálního rozvoje (dále jen ERDF), Evropského sociálního

fondy (dále jen ESF) a Fondu soudržnosti (dále jen FS), který se mezi strukturální fondy neřadí.¹²

2.1.1 Evropský fond regionálního rozvoje

Vznik Evropského fondu regionálního rozvoje (dále jen ERDF) je datován do roku 1972, ale činnost nabyl až 1. ledna 1975. Do regionální politiky byl integrován až v roce 1988. V právě probíhajícím programovém období let 2007 – 2013 je jeho pomoc směřována do oblastí investic k vytvoření stálých pracovních míst, investic do infrastruktury, technické pomoci, vytvoření prostředí pro růst konkurenceschopnosti malým a středním firmám, rozvoj technologií, rozvoj cestovního ruchu, investice do kultury a přírodního dědictví, investice pro zachování ochrany životního prostředí, odstraňování ekologických zátěží, zavádění služeb elektronické veřejné správy, rovnost mezi pohlavími v zaměstnání.¹³

2.1.2 Evropský sociální fond

Evropský sociální fond (dále jen ESF) je nejstarším fondem Evropské unie, který byl zřízen již Římskou smlouvou. Prioritou tohoto fondu je podpora sociální politiky a podpora zaměstnanosti. Významnou úlohou tohoto fondu je pomoc lidem při hledání pracovního místa, získání rekvalifikací, kvalifikací, pomoc mladým absolventům škol, ženám, dlouhodobě nezaměstnaným a sociálně znevýhodněným skupinám.¹⁴

Klíčovým posláním Evropského sociálního fondu je boj s nezaměstnaností, boj proti diskriminaci a podpora rovných příležitostí na trhu práce. Zásluhu má také na lepším přístupu populace k zaměstnání a účasti se na trhu práce, dále pak podporuje vzdělání, odborné a rekvalifikační přípravy nezaměstnaných, informovanosti a publicity. Evropský sociální fond usnadňuje přístup znevýhodněným osobám na trh práce a podporuje vznik osob samostatně výdělečně činných.¹⁵

¹² Co to jsou fondy Evropské unie? *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-16-09]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>

¹³ Evropský fond pro regionální rozvoj. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-16-09]. Dostupné z WWW: [http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/E/Evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-\(ERDF---Europe](http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/E/Evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-(ERDF---Europe)

¹⁴ WOKOUN, René. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-138-2, s. 19.

¹⁵ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: Fajnstudio Nessa production, 2004. s. 15.

2.1.3 Fond soudržnosti

Fond soudržnosti (dále jen FS), nespadá mezi strukturální fondy EU, jelikož je na rozdíl od strukturálních fondů určený na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Přesto jsou jeho cílem, podobně jako u ERDF, investiční projekty, ale pouze ty se zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu jako jsou dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a ochranu životního prostředí.¹⁶

2.1.4 Postup programování

Prostřednictvím programování dochází k realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti, kdy tok financí z Evropské unie plyne do členských zemí na základě víceletých programových programů.¹⁷ Strukturální fondy tedy nepřispívají na jednotlivé akce, ale na operační programy. Rada EU vymezuje zásady a priority rozvoje ve Strategických obecných zásadách Společenství, které tvoří nejvyšší strategický dokument pro politiku hospodářské a sociální soudržnosti. Dále si pak každý členský stát definuje svůj vlastní Národní rozvojový plán a Národní referenční rámec, ve kterých jsou definovány problémové oblasti každé země a které tvoří prioritní dokumenty, jež vymezují konkrétní podobu hospodářské a sociální politiky na území státu. Systém finančních toků z Evropské unie do ČR představují operační programy, které ČR předloží Evropské komisi pro porovnání s nařízeními Strategických zásad Společenství, programové dokumenty musí předložit s jasně stanovenými prioritami a kvalitním institucionálním zajištěním. Po schválení může zahájit čerpání strukturálních financí z Evropské unie.

2.2 Operační programy

Pomocí operačních programů (dále jen OP) je realizována pomoc ze strukturálních fondů Evropské unie a tvoří tak nejvýznamnější dokumenty regionální a strukturální politiky. Důležitou roli v regionální a strukturální politice hraje Ministerstvo pro místní rozvoj, které

¹⁶ Regionální politika EU. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-29]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

¹⁷ VILAMOVÁ, Šárka. *Čerpáme finanční zdroje Evropské Unie*. Praha: GRADA Publishing, 2005. ISBN 80-247-1194-X, s. 26.

pro současné programovací období 2007 – 2013 s Evropskou komisí vyjednalo dvacet šest operačních programů, dále pak Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo práce a sociálních věcí a další. Operační programy jsou zaměřeny na konkrétní oblast podpory nebo region, a proto se člení na operační programy tematické, regionální, Evropské územní spolupráce a operační programy Praha.

Operační programy spadají pod tři cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Pod cíl Konvergence spadají OP regionální a tematické. Mezi regionální operační programy se tedy řadí programy podle regionů a to na ROP NUTS II Severozápad, ROP NUTS II Severovýchod, ROP NUTS II Střední Čechy, ROP NUTS II Jihozápad, ROP NUTS II Jihovýchod, ROP NUTS II Moravskoslezsko, ROP NUTS II Střední Morava. Dále pak má ČR osm tematických OP a ty se člení podle podpory oblasti na OP Doprava, OP Životního prostředí, OP Inovace a vývoj, OP Výzkum a vývoj pro inovace, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, Integrovaný operační program, OP Technická pomoc, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost podporuje OP Praha Konkurenceschopnost a Praha Adaptabilita.

Třetí cíl usiluje o podporu příhraniční, mezinárodní a nadnárodní spolupráce, a proto pod něj spadají OP Přeshraniční spolupráce, kterých je celkem pět a to ČR – Bavorsko, ČR – Polsko, ČR – Rakousko, ČR – Sasko, ČR – Slovensko a OP Mezuregionální spolupráce a OP Nadnárodní spolupráce.

3 OPERAČNÍ PROGRAM VZDĚLÁVÁNÍ PRO KONKURENCESCHOPNOST

Třetí kapitola práce je věnována Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále jen OP VK), který byl schválen dne 12. října 2007. Jak již bylo zmíněno, operační programy si každá členská země vyjednává s Evropskou komisí. Operační programy tak slouží jako oficiální dokumenty, ve kterých jsou definovány problémy, které chce Česká republika prostřednictvím získaných prostředků z Evropské unie řešit.

„Při návrhu operačních programů pro programové období 2007 – 2013 byl uplatňován ve velkém měřítku strategický přístup a decentralizace řízení intervencí. Operační programy jsou proto rozpracovány pouze do úrovně prioritních os, které jsou schvalovány Evropskou komisí. Prováděcí dokument rozpracovává úroveň oblastí podpory, které v kontextu programu slouží jako nástroje pro dosažení cílů prioritních os a ve vztahu k příjemcům mají povahu realizačních programů (nejnižší úroveň operačního programu). Prováděcí dokument OP VK byl vypracován v souladu s metodickým podkladem Ministerstva pro místní rozvoj pro zpracování priorit operačních programů pro období 2007 - 2013 do úrovně oblastí podpory.”¹⁸ Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost je jedním z osmi tematických OP a spadá pod gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které čerpá finanční prostředky z Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj. Z fondů EU je pro projekty Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na území České republiky pro programové období 2007 – 2013 vyčleněno 1,79 mld. €. Program je z 85 % financován z ESF a z 15 % ze státního rozpočtu ČR. Na co lze finanční prostředky získat, stanovené podmínky, cílové skupiny projektu, to vše je stanoveno ve výzvě, prostřednictvím které jsou finanční prostředky přerozdělovány.¹⁹

3.1 Operační program předchozího období let 2004 – 2006

V této podkapitole nastíním operační program předchozího programového období let 2004 – 2006, který byl v gesci MŠMT a byl ve srovnání s aktuálním OP VK velmi strohý co

¹⁸ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 9.

¹⁹ KRAJ VYSOČINA. *Příklady dobré praxe*, EKON, 2011. ISBN 978-80-87521-02-1, s. 2.

do počtu prioritní os a oblastí podpory tak do výše připsané finanční podpory z EU. Z fondů EU bylo pro projekty Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů na území České republiky pro programové období 2004 – 2006 vyčleněno 422,43 mil. €. ²⁰

Pro oblast školství a vzdělávání byl v předchozím zkráceném programovém období let 2004 – 2006 určen Operační program Rozvoj lidských zdrojů. Operační program Rozvoj lidských zdrojů se sestával ze 4 prioritních os a 10 opatření a svým rozsahem pokrýval následující oblasti: aktivní politiku zaměstnanosti, integraci specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí, rovnost příležitostí pro muže a ženy na trhu práce, rozvoj celoživotního učení, adaptabilitu zaměstnanců a zaměstnavatelů na změny ekonomických a technologických podmínek.

Prioritní osa 3 - Rozvoj celoživotního učení byla pro oblast školství a vzdělávání důležitá, poněvadž MŠMT se tak otevřela příležitost efektivněji a účinněji naplňovat strategické cíle rezortu.

V rámci třetí prioritní osy byly určeny tři opatření, zde je jejich výčet:

Opatření 3.1 - Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních a rozvoj podpůrných systémů ve vzdělávání.

Opatření 3.2 - Podpora terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje.

Opatření 3.3 - Rozvoj dalšího profesního vzdělávání.

Projekty Opatření 3.1 a 3.2 spadaly pod gesci MŠMT, opatření 3.3 pak spravovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí. ²¹

3.2 Strategie programu

Cílem programu ale také ČR je rozvoj vzdělanosti společnosti, protože je na jedince kladen vzrůstající nárok na znalosti a dovednosti v průběhu celé jeho životní dráhy. Klíčovou prioritou je tedy posílení konkurenceschopnosti obyvatelstva ČR prostřednictvím zdokonalení jazykové výbavy populace, schopnosti pracovat s informacemi, s novými technologiemi. K tomu, aby byl jedinec konkurenceschopný, se musí umět přizpůsobit a učit se kdykoli v průběhu celé své životní dráhy. Je tedy nezbytné, aby ČR systematicky rozvíjela kvalifikovanou, adaptabilní a mobilní pracovní sílu.

²⁰ Financování OP RLZ. *Evropský sociální fond v ČR* [online]. [cit. 2013-09-02]. Dostupné z WWW: <http://www.esfcr.cz/04-06/oprlz>

²¹ OP Rozvoj lidských zdrojů období 2004 – 2006. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2013-09-02]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/operacni-program-rozvoj-lidskych-zdroju>

„Strategie Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost je plně v souladu se základními strategickými dokumenty České republiky. OP VK vychází z Národního strategického referenčního rámce 2007 - 2013 (dále jen NSRR), přičemž globální cíl OP VK zajišťuje významnou část Strategického cíle NSRR - Otevřená, flexibilní a soudržná společnost a Konkurenceschopná česká ekonomika. Dále se opírá o Národní Lisabonský program 2005 - 2008, resp. Národní program reformy ČR (dále jen NPR) a také o Strategii hospodářského růstu (dále jen SHR). Současně OP VK podporuje hlavní linie Národního programu rozvoje vzdělávání v ČR (tzv. Bílou knihu) a oblastí vymezené v Dlouhodobých záměrech vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy 2005 a především 2007. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost v neposlední řadě reflektuje závěry a doporučení strategických dokumentů vytyčujících politiku v oblasti rozvoje lidských zdrojů, kterými jsou Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku 2007.²²

3.3 Typy projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

„Projektem v kontextu fondů EU se rozumí konkrétní ucelený podrobně rozpracovaný projektový záměr, který je součástí projektové žádosti. Projekt v sobě zahrnuje soubor aktivit směřujících k dosažení předem stanoveného a jasně definovaného cíle a je limitován určitým časem a rozpočtem. Obecná osnova projektu je: název projektu, cíle projektu, žadatel a partneři projektu, místo a doba realizace projektu, dopad realizace projektu na okolí, SWOT analýza, technické řešení projektu (konkrétní aktivity), ekonomická charakteristika projektu, charakteristika žadatele, lidské zdroje (vlastníci, zaměstnanci a management), realizační plán - časový harmonogram, výstupy projektu a jejich udržitelnost.“²³

Projekty jsou vybírány na základě daných kritérií. Kritéria se člení podle obsahu, který hodnotí na kritéria formálního hodnocení, hodnocení přijatelnosti a věcná kritéria. Hlavními kritérii **formálního hodnocení a hodnocení přijatelnosti** jsou kontrola úplnosti a správnosti údajů v projektu, dodržení vazeb na příslušné prioritní osy a oblasti podpory programu, oprávněnost žadatele a činností, způsobilé výdaje, přiměřenost a správnost rozpočtu. **Věcnými kritérii** jsou zdůvodnění projektu (zdůvodnění záměru, přínos pro cílovou

²² MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 11.

²³ Projekt. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-20]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni fondy.cz/Glosar/P/Projekt>

skupinu), cílová skupina (přiměřenost cílové skupiny a zapojení cílových skupin), realizace projektu (klíčové aktivity a stadia realizace, připravenost projektu na možná rizika, předchozí zkušenosti s řízením obdobných projektů, publicita, udržitelnost projektu), finanční řízení (přiměřenost rozpočtu, vzhledem k cílům a obsahu projektu, provázanost rozpočtu s klíčovými aktivitami, nastavení vnitřního kontrolního systému), výsledky a výstupy (kvantifikace a zajištění výsledků a výstupů, monitorování projektu).²⁴ V rámci OP VK je možné realizovat následující typy projektů.

3.3.1 Globální grant

Globální grant (dále jen GG) je typem projektu, který v sobě zahrnuje více akcí (tzv. grantových projektů). Vyhlášovatelem a správcem GG je kraj. Předkladatelé grantových projektů jsou odpovědní kraji za dodržení všech podmínek a pravidel, projekty musí být realizovány na území daného kraje. Globální granty budou tvořit významnou část práce, jelikož se realizují v oblastech podpory prioritní osy 1 a prioritní osy 3.

3.3.2 Individuální projekty

Konkrétní ucelený projektový záměr, který předkládá žadatel s cílem získat dotaci v rámci OP VK, je označován jako Individuální projekt (dále jen IP), který je realizován na celostátní nebo na regionální úrovni (např. projekty v prioritní ose 1, které připraví kraj pro své území).

„Individuální projekty se dále člení na:

- **národní** - příjemcem je MŠMT
- **ostatní** - příjemcem jsou kraje, obce, školy, NNO či další subjekty specifikované v jednotlivých výzvách.

*IP se realizují v rámci všech prioritních os 1, 2, 3, 4a, 4b.*²⁵

²⁴ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Vyhlášení Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*. 2007. s. 4.

²⁵ Tamtéž

3.3.3 Grantové projekty

Grantovým projektem se myslí konkrétní ucelený projektový záměr, který předkládá žadatel s cílem získat dotaci v rámci globálního grantu. Grantový projekt je realizován na území příslušného kraje a cílovou skupinou, na kterou je zaměřen, je skupina spadající do území tohoto kraje. Grantové projekty se realizují v rámci části prioritní osy 1 a části prioritní osy 3.²⁶

3.3.4 Vzdělanostní struktura populace ČR

Vzdělanostní struktura populace ČR starší 15 let se vyznačuje vysokým počtem osob se středním vzděláním. V kategorii osob se středním vzděláním s maturitou převažují ženy a v kategorii střední vzdělání bez maturity převažují muži. Podíl osob se základním vzděláním (popř. bez vzdělání) soustavně klesá a naopak vzestupný trend je u podílu vysokoškolského vzdělání. V této kategorii je významný růst vysokoškolsky vzdělaných žen (11,6 % v roce 2005 oproti 5,4 % v roce 1993), u mužů je tento růstový trend výrazně pomalejší. Přesto je podíl vysokoškolsky vzdělaných osob stále nižší než v zemích EU. Z hlediska vzdělanostní struktury zaměstnaných lze sledovat pozitivní trend, který souvisí s růstem kategorie osob se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním a naopak klesající počet zaměstnaných osob se středním vzděláním bez maturity a se základním vzděláním. Tyto změny plně souvisí se změnami vzdělanostní struktury obyvatelstva a můžeme očekávat, že trend bude v tomto směru dále pokračovat.²⁷

3.3.5 Normativní rámec vzdělávání v České republice

Klíčovými právními normami upravujícími oblast vzdělávání v ČR jsou:

- Zákon č. 561/2004 Sb., (ze dne 24. září 2004) o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákona č. 383/2005 Sb.

²⁶ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Vyhlášení Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*. 2007. s. 4.

²⁷ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 5.

- Zákon č. 563/2004 Sb.,(ze dne 24. září 2004) o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 552/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

3.4 Globální a specifické cíle Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Globální cíl

Globální cíl Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost směřuje k rozvoji vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti České republiky prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.²⁸

Specifické cíle

Specifické cíle představují cesty, které povedou k naplnění výše uvedeného globálního cíle. Specifickými cíli Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost jsou:

1. rozvoj a zkvalitňování počátečního vzdělávání s důrazem na zlepšení klíčových kompetencí absolventů pro zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce a zvýšení motivace k dalšímu vzdělávání;
2. inovace v oblasti terciárního vzdělávání směrem k propojení s výzkumnou a vývojovou činností, větší flexibilitě a kreativitě absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice, k zatraktivnění podmínek pro výzkum a vývoj a k vytvoření komplexních a efektivních nástrojů, které by podporovaly inovační proces jako celek;
3. posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů jako základního faktoru konkurenceschopnosti ekonomiky a udržitelného rozvoje ČR prostřednictvím podpory dalšího vzdělávání jak na straně nabídky, tak poptávky;

²⁸ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 44.

4. vytvoření moderního, kvalitního a efektivního systému celoživotního učení prostřednictvím rozvoje systému počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání včetně propojení těchto jednotlivých částí systému celoživotního učení.

„Všechny specifické cíle tvoří konzistentní celek obsahového návrhu a zaměření prioritních os OP VK.“²⁹

3.5 Prioritní osy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Prvořadým pojmem předkládané práce je Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, proto je nezbytné jej blíže představit a to z důvodu návaznosti s empirickou částí práce.

Pro Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost bylo na základě stanovení klíčových momentů v oblasti vzdělávání a strategických materiálů vymezeno celkem sedm prioritních os, které jsou v následujících podkapitolách specifikovány pro svou důležitou roli v empirické části. Majoritní pozornost je věnována primární prioritní ose s názvem Počáteční vzdělávání, poněvadž právě tato prioritní osa má v empirické části práce četné zastoupení realizovaných projektů a získaných dotací. Zde je výčet prioritních os OP VK:

Prioritní osa 1 – Počáteční vzdělávání

Prioritní osa 2 – Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

Prioritní osa 3 – Další vzdělávání

Prioritní osa 4a a 4b – Systémový rámec celoživotního učení

Prioritní osa 5a a 5b – Technická pomoc.

3.5.1 Prioritní osa 1 – Počáteční vzdělávání

Zaměření prioritní osy 1 směřuje k podpoře prvního specifického cíle OP VK, jehož hlavním cílem je podpora, rozvoj a zkvalitnění systému počátečního vzdělávání. Tato prioritní osa klade velký důraz na podporu klíčových dovedností, zajištění kvality vzdělávání pedagogických pracovníků a se zohledněním individuálního talentu každého jednotlivce, aby se zvýšila uplatnitelnost absolventů škol na trhu práce a zároveň bylo dosaženo pozitivního

²⁹ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 44.

přístupu k dalšímu vzdělávání.³⁰ Díky této prioritní ose bylo dosaženo kurikulární reformy. Podpora prioritní osy se dotýká všech, kteří do vzdělávacího systému vstupují, a to rovněž s důrazem na problematiku romského etnika. Důraz je kladen zejména na podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a na tvorbu optimálních podmínek pro mimořádně nadané žáky. Také neopomíjí problematiku rasismu a snaží se o prevenci rasismu a xenofobie, podpoře multikulturní a environmentální výchovy a vzdělávání. Výraznější pozornosti se dostává také vzdělávání cizinců žijících na území ČR. Prostřednictvím prioritní osy 1 je možné vytvořit motivující systém dalšího vzdělávání pedagogických a nepedagogických pracovníků škol a školských zařízení.

Prioritní osa 1 bude v práci podrobně popsána, jelikož díky této prioritní ose a jejím oblastem podpory dochází na zkoumaném území k velkému množství realizaci úspěšných projektů, proto budou přiblíženy oblasti podpory, které budou ve zbylých prioritních osách pouze vyjmenovány.

Příjemci prioritní osy 1

Příjemci primární prioritní osy jsou zejména školy a školská zařízení, vysoké školy, sdružení a asociace škol, ostatní vzdělávací instituce a města, obce a svazky obcí. Konkrétní výčet příjemců prioritní osy jedna se nachází v Příloze č. 1.

Cílové skupiny

Cílovou skupinu primární prioritní osy Počátečního vzdělávání tvoří pracovníci škol a školských zařízení a také vedoucí, řídicí pracovníci škol a školských zařízení.³¹

Oblasti podpory prioritní osy 1

V rámci prioritní osy 1 jsou čtyři oblasti podpory, se kterými se, jak již bylo zmíněno dříve, váže praktická část práce, tudíž jsou jednotlivé oblasti podpory blíže specifikovány. Oblastmi prioritní osy 1 jsou tedy:

1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání

³⁰ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 43.

³¹ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 44.

- 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- 1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení
- 1.4 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách
- 1.5 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách.

Oblast podpory 1.1 - Zvyšování kvality ve vzdělávání

Nejvýznamnějším prostředkem ke zvyšování kvality ve vzdělávání byla kurikulární reforma, díky níž byla zavedena tvorba školních vzdělávacích programů a jejich následná realizace v praxi škol. Kurikulární reforma podporuje proměnu forem (včetně modulového uspořádání vzdělávacích programů) a obsah vyučování, který podporuje a rozvíjí individuální potenciál žáků směřující k vybudování základu pro celoživotní učení a pro harmonický rozvoj jejich osobnosti a konkrétní uplatnitelnost na trhu práce.

Globální cíl a specifické cíle oblasti podpory 1.1

Globální cíl první oblasti podpory prioritní osy 1 je pouze jeden a to dosáhnout zvýšení kvality počátečního vzdělávání, zatímco specifickými cíly jsou dokončení kurikulární reformy, realizace počátečního vzdělávání založeného na osvojování klíčových kompetencí, univerzálně využitelných pro uplatnění na trhu práce a pro další vzdělávání. Dále rozvoj partnerství a síťování mezi školami a dalšími subjekty, které se zabývají vzděláváním a výchovou, rozvoj informačních aktivit a kariérového poradenství k zajištění profesní orientace, efektivní volby vzdělávací cesty a prevence předčasných odchodů.

Podporované aktivity

Činnosti, které jsou prostřednictvím první oblasti podpory prioritní osy 1 zaopatřovány, jsou například takové, které mají za cíl vytvářet podmínky pro implementaci školních vzdělávacích programů ve školách a školských zařízeních, podpořit aktivity metodických týmů, podpořit pracovníky škol a školských zařízení zapojených do inovace školních vzdělávacích plánů. Dále pak implementace nových kurikulárních dokumentů do praxe jednotlivých škol a osvětová a informační podpora kurikulární reformy zaměřená na širší pedagogickou i rodičovskou veřejnost na regionální úrovni. Záměrem první oblasti podpory je zavádění vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností včetně

tvorby modulových výukových programů s důrazem na mezipředmětové vazby, které vedou k rozvoji klíčových kompetencí, zavádění vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností, které zvyšují kvalitu výuky cizích jazyků (včetně e - learningu). Účelem je podpořit výuku v cizích jazycích na středních školách, zlepšit podmínky pro využívání ICT žáky i učiteli, a to i mimo vyučování.³²

Oblast podpory 1. 2 - Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Druhá oblast podpory prioritní osy 1 má významný podíl na zajištění rovných příležitostí ke vzdělání bez ohledu na druh postižení nebo sociálního znevýhodnění, např. zdravotního, ekonomického, sociálního, etnického, podle pohlaví či státní příslušnosti, vytváření podmínek pro integraci osob se speciálními vzdělávacími potřebami do běžného vzdělávacího proudu spolu se zabezpečením potřebných speciálně pedagogických a psychologických podpůrných služeb.

Prostřednictvím druhé oblasti podpory jsou vytvářeny individuální vzdělávací plány a podpůrné mechanismy umožňující individuální přístup k dětem a žákům sociálně znevýhodněným. Speciální pozornost je opět věnována prevenci rasismu a xenofobie.

Globální a specifické cíle

Také u druhé oblasti podpory prioritní osy 1 je globální cíl pouze jeden, a to zlepšení rovných příležitostí dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Specifickými cíli této oblasti jsou rozvoj a uplatňování pedagogických metod a forem výuky podporujících rovný přístup ke vzdělávání a zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků pro odstraňování bariér rovného přístupu. Dalším cílem je rozvoj poradenství a asistenčních, speciálně pedagogických a psychologických služeb, podpora úspěšnosti ve vzdělávání a prevence předčasných odchodů ze vzdělávání. Záměrem je vybudování systému včasné péče o děti se sociokulturním znevýhodněním, prevence rasismu a xenofobie a vzdělávání dětí cizinců žijících na území ČR.

³² MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 17.

Podporované aktivity

Mezi aktivity, které jsou podporovány prostřednictvím druhé oblasti podpory, se řadí například uplatňování a zlepšování organizačních forem výuky a vyučovacích metod podporujících rovný přístup ke vzdělávání, včetně tvorby individuálních vzdělávacích plánů, využití ICT a e - learningových aplikací. Zvyšování kompetence pedagogických pracovníků pro odstraňování bariér bránících rovnému přístupu všech jedinců ke vzdělávání. Rozvoj poradenství, propracování a rozšíření nabídky asistenčních, speciálně pedagogických a psychologických služeb pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzdělávání dětí cizinců (především jazykové) žijících na území ČR.³³

Oblast podpory 1.3 - Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení

Třetí oblast podpory v počátečním vzdělávání je zaměřena zejména na motivující prostředí pro další vzdělávání pedagogických a nepedagogických pracovníků škol a školských zařízení. Velký důraz je kladen na odborné kompetence pedagogů potřebné pro realizaci kurikulární reformy, rovněž také na rozvoj manažerských schopností nutných pro další rozvoj škol a školských zařízení. Proto je nezbytné, aby došlo k upevnění znalostí v oblasti řízení a managementu, projektového, finančního a personálního řízení. Tato oblast podpory připravuje budoucí ředitele škol a školských zařízení, dále podporuje rozvoje lidských zdrojů a přípravu vhodných pracovníků pro náročné řídicí a metodické funkce na úrovni školy a rozvoj vzdělávacích programů pro řídicí pracovníky škol a školských zařízení.³⁴

Globální a specifické cíle

Globálním cílem třetí oblasti podpory prioritní osy 1 je zejména snaha o zlepšení kompetencí pedagogických i nepedagogických pracovníků škol a školských zařízení.

Mezi specifické cíle této oblasti podpory jsou řazeny ty, jež směřují k vytvoření systému a rozmanitých forem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a dalších pracovníků škol a školských zařízení, návrh systému kariérního růstu, zvýšení dostupnosti, kvality a atraktivity nabídky dalšího vzdělávání pro pracovníky škol.

³³ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí plán*. s. 28.

³⁴ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 140.

Podporované aktivity

Prioritními aktivitami v této oblasti podpory jsou, jak již lze z názvu odvodit, činnosti směřující k podpoře dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení, k realizaci jejich odborných praxí a zahraničních stáží, k osvojení si dalších moderních pedagogických metod. Dále pak aktivity týkající se podpora výuky cizích jazyků, zejména metodické podpory, poradenská činnost a tvorba metodických dokumentů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení.

Oblast podpory 1.4 - Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách

Prostřednictvím čtvrté oblasti podpory dochází k realizaci projektů zaměřených na priority, jež rozvíjejí znalosti, dovednosti a schopnosti žáků, podporují profesní a odborný růst pedagogických pracovníků.

Globální a specifické cíle

Globálním cílem čtvrté oblasti podpory je dosažení zvýšení kvality vzdělávání na základních školách.

Specifické cíle čtvrté oblasti podpory směřují zejména k rozvoji finanční, čtenářské a informační gramotnosti žáků a podpoře vzdělávání pedagogických pracovníků směřujících k tomuto rozvoji. Větší využití moderních metod a technologií ve výuce a rovněž rozvoj jazykových kompetencí žáků a rozvoj znalostí, schopností a dovedností žáků a pedagogů v oblasti matematiky a přírodních věd.

Podporované aktivity

Jak již bylo zmíněno, zaměření této oblasti podpory je především orientováno na rozvoj znalostí, schopností a dovedností žáků v oblasti čtenářské a informační gramotnosti, podpory vzdělávacích aktivit pedagogických pracovníků, zvyšování kvality výuky cizích jazyků na základních školách, na podporu forem práce zaměřených na rozvoj klíčových kompetencí žáků při výuce matematiky, zkvalitnění výuky přírodovědných předmětů.³⁵

³⁵ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí plán*. s. 15.

Oblast podpory 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách

Smyslem páté oblasti podpory v první prioritní ose je podpořit středoškolské vzdělávání a zejména pak rozvoj oblastí, které se dlouhodobě projevují jako problematické. V rámci páté oblasti podpory je realizován projekt EU – Peníze středním školám.

Pátá oblast podpory směřuje do problémových témat a koncentrací finančních prostředků by mělo dojít ke zlepšení jejich situace. Těmito tématy na středních školách jsou čtenářská a informační gramotnost, cizí jazyky, využívání ICT, matematika a odborné kompetence, finanční gramotnost, inkluzivní vzdělávání, mentoring.

K odstranění těchto tíživých témat bude dosaženo prostřednictvím „*zlepšení výuky v problémových oblastech, metodickým vzděláváním pedagogických pracovníků, tvorbou a následným používáním nových metodických pomůcek a učebních materiálů. Zvýšení účinnosti práce se žáky v prioritních tématech bude probíhat individualizací výuky prostřednictvím dělení hodin nebo podporou při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných. Snížení výskytu rizikového chování u žáků SŠ a podpory rovného přístupu ke vzdělávání bude v projektu podpořeno zapojením asistenta pedagoga, školního psychologa, speciálního pedagoga nebo zavedením programu primární prevence. Zapojením pedagogických pracovníků a žáků do odborných stáží se posílí praktické zkušenosti a odborné kompetence. Projekt EU peníze středním školám se v důsledku unijních pravidel netýká pražských středních škol a konzervatoří (hl.m. Praha nesplňuje podmínky stanovené Cílem Konvergence)*“.³⁶

Příjemci

Příjemci páté oblasti podpory prioritní osy 1 Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost jsou všechny střední školy a konzervatoře v České republice, mimo území hlavního města Prahy.

3.5.2 Prioritní osa 2 – Terciální vzdělávání, výzkum, vývoj

Tato prioritní osa naplňuje druhý specifický cíl Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, který je zaměřen na inovace v oblasti terciárního vzdělávání zejména

³⁶ EU peníze školám. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2012-09-25]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/eu-penize-skolam>

na zvyšování flexibility a kreativity absolventů uplatnitelných v oblasti ekonomie. Tato prioritní osa též usiluje o modernizaci terciárního vzdělávání včetně zatraktivnění systému vyššího odborného vzdělávání. Oblast vyššího odborného vzdělávání díky této podpoře nalezne provázání s vysokoškolským systémem.

Nejvýznamnější oblast terciárního vzdělávání tvoří vysokoškolské vzdělávání, ve kterém se pomocí finanční podpory EU klade důraz na co nejefektivnější nabídku studijních programů (především na bakalářské úrovni), která reflektuje trendy na trhu, dále pak zajištění zaměstnatelnosti absolventů a motivace k odbornému růstu studentů. Značná část podpory je věnována také starším studentům, již zaměstnaným, pro které je nezbytné rozšířit výukové moduly. Podstatná část podpory je zároveň věnována partnerství a utváření sítí mezi vzdělávacími a výzkumnými a vývojovými institucemi.

Příjemci podpory

Mezi příjemce druhé prioritní osy se řadí vyšší odborné školy (dále jen VOŠ), školy a školská zařízení a sdružení vyšších odborných škol.

Cílové skupiny

Cílovou skupinu druhé prioritní osy tvoří studenti VOŠ, pedagogičtí pracovníci VOŠ včetně odborníků z praxe, kteří působí na VOŠ, nepedagogičtí pracovníci VOŠ, zájemci o studium na VOŠ, pedagogičtí pracovníci základních a středních škol.

Oblasti podpory prioritní osy 2

V rámci prioritní osy 2 jsou taktéž čtyři oblasti podpory, které již není nutné představovat blíže, jelikož nemají zastoupení v empirické části práce. Oblastmi podpory druhé prioritní osy jsou:

- 2.1 - Vyšší odborné vzdělávání
- 2.2 - Vysokoškolské vzdělávání
- 2.3 - Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji
- 2.4 - Partnerství a sítě.³⁷

³⁷ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 100.

3.5.3 Prioritní osa 3 – Další vzdělávání

Třetí specifický cíl je naplněn prostřednictvím třetí prioritní osy, která směřuje k „posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů pro zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky a udržitelného rozvoje ČR prostřednictvím systému dalšího vzdělávání. Záměrem je, aby bylo další vzdělávání vnímáno jako ucelený, ale současně otevřený systém, kde jsou vymezeny kompetence a odpovědnost jednotlivých institucí a je vytvořena národní politika dalšího vzdělávání.“³⁸

Kromě výše uvedené nejvýznamnější podpory je intervence této oblasti směřována také na rozvoj jazykových dovedností obyvatelstva ČR a využívání informačních technologií a na posílení škol a školských zařízení na „trhu dalšího vzdělávání“. Významná pomoc je poskytována institucím, které se zabývají poskytováním dalšího vzdělávání, zejména v oblasti přípravy poskytování dalšího vzdělávání, neopomíjí ani vytváření vzdělávacích materiálů a vzdělávání pracovníků poskytujících další vzdělávání. Značná pomoc je věnována tedy neformálnímu vzdělávání a kompetencím v něm získaným.

Příjemci

Příjemci třetí prioritní osy jsou zejména Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, organizace (právnícká osoba) nebo sdružení organizací působících v oblasti dalšího vzdělávání se zkušeností se stimulací poptávky po dalším vzdělávání, vysoké školy, nestátní neziskové organizace.

Cílové skupiny

Cílovou skupinu této prioritní osy tvoří jednotlivci, tj. občané s trvalým pobytem v regionech cíle Konvergence.

Oblasti podpory prioritní osy 3

V rámci třetí prioritní osy OP VK jsou pouze dvě oblasti podpory a to:

3.1 Individuální další vzdělávání

³⁸ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 109.

3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání.

3.5.4 Prioritní osy 4a a 4b - Systémový rámec celoživotního učení

Vytvoření moderního, kvalitního a efektivního systému celoživotního učení prostřednictvím rozvoje systému počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání včetně je cílem prioritních os 4a a 4b.

„Prioritní osa 4a zahrnuje podíl systémových aktivit programu v regionech Konvergence. Prioritní osa 4b zahrnuje podíl systémových aktivit programu v regionech Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Jedná se o specifické prioritní osy vytvořené za účelem podpory a financování aktivit podporujících budování systému na úrovni počátečního, terciárního i dalšího vzdělávání.“³⁹

V oblasti počátečního vzdělávání bude kladen důraz na zajištění vybraných aktivit systémovým přístupem s důrazem na kurikulární reformu, evaluaci, další vzdělávání pedagogických pracovníků a zajištění rovných příležitostí dětí a žáků.

V oblasti terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje bude usilováno o vytvoření systémového a institucionálního rámce pro oblast terciárního vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů.

Klíčovou aktivitou v oblasti dalšího vzdělávání je vytvoření systémového a institucionálního rámce pro poskytování dalšího vzdělávání včetně ověřování a uznávání jeho výsledků a jeho podpůrného informačního a poradenského systému.

Příjemci

Mezi příjemce prioritní osy čtyři se řadí Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Česká školní inspekce.

Cílové skupiny

Prováděcí plán určil pro čtvrtou prioritní osu cílové skupiny, jejichž výčet je uveden v Příloze č. 2, zde je uvedena jen část, a to žáci škol a školských zařízení, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a ti žáci, kteří jsou ohroženi předčasným odchodem ze

³⁹ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 122.

vzdělávání, děti se speciálními vzdělávacími potřebami z mateřských škol a přípravných tříd základních škol, děti s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou, absolventi VOŠ a VŠ do 10 let od ukončení studia.

Oblasti podpory oprioritní osy 4a a 4b

V rámci prioritních os 4a a 4b je formulována pouze jedna oblast podpory, a to oblast 4.1 Systémový rámec celoživotního učení.

3.5.5 Prioritní osy 5a a 5b - Technická pomoc

Rovněž poslední pátá prioritní osa je členěna podle podílu aktivit programu buďto v cíli Konvergence – 5a, nebo v regionech Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – 5b.

Klíčovou činností těchto prioritních os je podpora důkladného a efektivního řízení a zejména také implementace OP VK. Tudíž aktivity, které se týkají řízení, kontroly, monitoringu, hodnocení a publicity OP VK, jsou financovány právě skrze pátou prioritní osu.⁴⁰

Příjemci

Příjemci páté prioritní osy jsou Řídící orgán Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a zprostředkující subjekty OP VK.

Cílové skupiny

Cílovou skupinu této prioritní osy tvoří tudíž pracovníci Řídícího orgánu OP VK, pracovníci zprostředkujících subjektů OP VK, příjemci a veřejnost.⁴¹

⁴⁰ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 131.

⁴¹ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 138.

Oblasti podpory v prioritních osách 5a a 5b

V těchto prioritních osách jsou definovány tři oblasti podpory a to:

- 5.1 Řízení, kontrola, monitorování a hodnocení programu
- 5.2 Informovanost a publicita programu
- 5.3 Zvýšení absorpční kapacity subjektů implementujících program.⁴²

⁴² MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 131.

4 SPOLUPRÁCE OBCÍ

S termíny regionální politika, regionální rozvoj úzce souvisí pojem mikroregion. Se vstupem České republiky do Evropské unie výrazně zesílil tlak zaměřený na rozvoj mikroregionů a tvorbu regionálních projektů. Tento tlak nejvíce pocítili regionalisté, strategičtí plánovači a veřejná správa, resp. samospráva. Vzhledem k tématu předkládané práce je na místě osvětit pojmy jako je mikroregion a spolupráce obcí.

4.1 Mikroregion

Pojem mikroregion je tedy *“dobrovolným sdružením obcí s různou právní formou subjektivity. Jejich cílem je společný rozvoj území vymezený společným katastrálním územím jednotlivých členských obcí.*“⁴³ Činností mikroregionu je tvorba strategického plánování a realizace jednotlivých projektů, na jejichž vzniku se podílí volené orgány mikroregionu.

Důvodem zakládání mikroregionů je zejména společný cíl obcí, kterým je získání politických a ekonomických výhod, společensko - kulturní rozvoj, iniciace pozitivních trendů a minimalizace negativních dopadů na český venkov. Z pohledu veřejné správy se tedy jedná o účelové sdružení obcí, kdy jsou mikroregiony vytvářeny zejména za účelem společné podpory plynoucí ze státních fondů a fondů Evropské unie. Spolupráce obcí vzniká tedy vždy s vidinou dosažení určitého společného cíle, a to z vlastní iniciativy, nikoliv na popud nadřízeného orgánu.

Pojem mikroregion bývá užíván v trojím smyslu, buďto jako určitá oblast, území (geografické užití), nebo jako neformální spolupráce obcí za účelem dosažení nějakého cíle, nebo jako formalizovaná spolupráce obcí, jež mají statut právnických osob, které jednájí na vlastní odpovědnost.⁴⁴

4.2 Motivace obcí ke spolupráci

Předpokladů vzniku spolupráce obcí je mnoho, nejčastěji se vyskytující bývá existence shodných problémů obnovy a rozvoje ve více spolu sousedících obcích jako jsou úspory při

⁴³ ŠKRABAL, Ivo. *Sborník z Konference Rozvoj venkova a management mikroregionů*. Přerov: CpKP Střední Morava, 2006. ISBN: 80-86902-34-X, s. 4.

⁴⁴ PÁPOL, Tomáš a Miroslav PAVLAS. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. Hradec Králové: Civitas per Papuli, 2006. ISBN: 80-903813-1-6, s. 24.

poskytování veřejných statků a služeb, převod více funkcí z centrální vlády na samosprávu, větší obce jsou úspěšnější při ovlivňování sociálně ekonomických podmínek života obyvatel na svém území, rozpočet sloučených obcí je stabilnější, pro kvalifikované pracovníky je větší obec atraktivnější než obec menší.⁴⁵

4.3 Legislativně – administrativní vymezení

Z historického hlediska nebyl v České republice vytvořen žádný právní rámec pro sdružování obcí do větších celků, proto jsme se do roku 2000 mohli setkat se sdruženími, která vznikla na základě občanského zákoníku a která měla formu zájmových sdružení právnických osob. Základní formy spolupráce obcí byly ustanoveny až v roce 2000, kdy byl přijat zákon č. 128/2000 Sb. o obcích. Tento zákon ustanovil spolupráci obcí na základě smlouvy, dále pak možnost založení právnických osob dvěma a více obcemi a vznik spolupráce na základě dobrovolného svazku obcí. Jelikož zákonem byla zrušena možnost sdružení obcí na základě občanského zákoníku, mikroregiony vzniklé před rokem 2000 se transformovaly právě na dobrovolné svazky obcí.

Podle zákona o obcích jsou tedy tři právní možnosti vzájemné spolupráce obcí.

1. Na základě smluvní spolupráce za účelem konkrétní akce

Obce spolupracují na základě smlouvy uzavřené za účelem konkrétní investiční akce, kdy je možno smlouvu uzavřít na dobu určitou, nebo neurčitou, smlouva musí mít písemnou podobu a musí být schválena zastupitelstvy obcí. Většinou se jedná o stavby veřejného zájmu, jako je výstavba kanalizace, cyklostezky. Jedná se o nestabilní typ uskupení.

2. Na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí

Takto vzniklá spolupráce obcí probíhá za účelem ochrany a prosazování společných zájmů. Uskupení je stabilnější a vzniká na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí, kdy je svazek právnickou osobou a předmětem činnosti dobrovolného svazku obcí jsou zejména úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, ochrany životního prostředí, kultury, požární ochrany, správy veřejné zeleně apod. Smlouvu schvalují zastupitelstva obcí a její povinnou součástí jsou stanovy. Na rozvojových aktivitách takto vzniklých mikroregionů se podílí také občané obcí, kteří mají právo účastnit se zasedání orgánů svazku obcí, podávat náměty.⁴⁶

⁴⁵ ŠKRABAL, Ivo. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. s. 17.

⁴⁶ PÁPOL, Tomáš a Miroslav PAVLAS. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. Hradec Králové: Civitas per Papuli, 2006. ISBN: 80-903813-1-6, s. 27.

4.4 Typologie mikroregionů

Ivo Škrabal ve své knize Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů rozlišuje další tři hlediska, dle nichž lze mikroregiony rozčlenit, a to

1. dle poměru velikosti první největší a druhé největší obce mikroregionu. Zde rozlišuje ještě dva podtypy:

- a) sdružení menších obcí obklopující spádové centrum,
- b) mikroregiony zahrnující více obcí přibližně stejné velikosti nebo významu,

2. dle důvodu dobrovolné spolupráce a tím může být:

- a) mikroregiony vzniklé za účelem konkrétní investiční akce,
- b) mikroregiony s cílem obecného rozvoje území,

3. dle právní subjektivity:

- a) mikroregiony sdružené ve formě dobrovolného svazku obcí dle Zákona o obcích,
- b) mikroregiony s jinou právní subjektivitou (sdružení právnických osob, občanská sdružení).

4.5 Management rozvoje mikroregionů

Management rozvoje mikroregionů slouží jako nástroj k naplnění cílů rozvoje mikroregionů, mezi které se řadí zejména obnova a zkvalitňování života v obcích tak, aby odpovídaly potřebám venkovského obyvatelstva, a to zejména ve sféře sociální, ekonomické a ekologické.

„Pod pojmem management rozvoje mikroregionů je nutno vnímat nejen organizační strukturu mikroregionu, ale i metody, kterými jsou v mikroregionu iniciovány a realizovány aktivity/projekty, a jak je tato činnost mikroregionu vyhodnocována z hlediska dopadů na rozvoj území mikroregionu. Jde především o složku mikroregionu, která plní koordinační, iniciační, strategickou a výkonnou funkci.”⁴⁷

Škrabal uvádí tři základní typy managementu rozvoje, a to:

- 1. Svazek obcí – samospráva,
- 2. Manažer mikroregionu – zaměstnanec Městského úřadu,
- 3. MAS (místní akční skupiny).

⁴⁷ ŠKRABAL Ivo. Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů. s. 36.

Ad 1) Svazek obcí – samospráva

Svazek obcí je založen na dobrovolnosti představitelů obcí za účelem společné spolupráce směřující k rozvoji konkrétního území a jeho klíčová úloha spočívá v koncepční a výkonné činnosti samosprávných orgánů. Spolupráce je založena na základě společné dohody obcí a je legislativně ustanovena v zákoně o obcích. Nejvyšším statutárním orgánem je valná hromada, která se schází dvakrát do roka. Dalšími orgány, které mají výkonnou moc, ale neplní statutární funkci, jsou předseda, místopředseda, rada a správní rada. Spolupráce obcí je tedy založena na principech dobrovolnosti, solidarity a účelovosti.

Ad 2) Manažer mikroregionu – zaměstnanec Městského úřadu

Tento typ managementu vznikl na základě reformy veřejné správy v roce 2002, kterou byly zrušeny okresní úřady a jejich kompetence přešly na obce s rozšířenou působností, které mají pod kontrolou rozvoj daného území. Činnost managementu spadá do působnosti pracovníka na odboru rozvoje obce s rozšířenou působností, který organizačně zajišťuje chod mikroregionu a dohlíží na plnění úkolů a priorit dle strategického plánu rozvoje mikroregionu. *„Nejedná se však o pracovníka, který má ve své kompetenci další agendu spojenou s fungováním úřadu a daného odboru obce s rozšířenou působností. Jedná se o iniciátora, konzultanta a „tahouna“ celého území, který spolupracuje s obcemi, podnikateli a nestátními neziskovými organizacemi v daném území, má však oporu a zázemí „velkého úřadu“.“*⁴⁸

Ad 3) MAS (místní akční skupiny)

Tento typ managementu je založen na mezisektorovém přístupu a principu zdola nahoru, kdy se na spolupráci podílí jak veřejný sektor, tak i sektor soukromý. Orgány veřejné správy tvoří polovinu členů a druhou polovinu tvoří zástupci neziskového sektoru a podnikatelé. Díky mezisektorovému partnerství se mohou na rozvoji mikroregionu aktivně podílet také obyvatelé obcí, firmy a neziskové organizace. *“Z hlediska právní subjektivity není přesně specifikováno, o jakou formu jde. Nejčastěji se však jedná o občanská sdružení či obecně prospěšné společnosti. Nejedná se o typ managementu opírající se o kompetence vyplývající ze samostatné či přenesené působnosti veřejné správy.“*⁴⁹

⁴⁸ ŠKRABAL, Ivo. *Sborník z Konference Rozvoj venkova a management mikroregionů*. Přerov: CpKP Střední Morava, 2006. ISBN: 80-86902-34-X, s. 6.

⁴⁹ ŠKRABAL, Ivo. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. s. 42.

4.6 Strategické plánování mikroregionů

Klíčovým nástrojem rozvoje mikroregionů je tzv. Strategický plán, který slouží jako prostředek k dosažení státních a evropských dotačních titulů. Strategické plánování nemá v České republice legislativní ukotvení, což znamená, že legislativní dokument je většinou pouze doporučením odborníků. Zde naráží obce na problém týkající se financování profesionálního manažera a týmu odborníků, vzhledem k jejich finanční náročnosti si mohou zpracování strategického plánu dovolit většinou pouze velké svazky obcí, které disponují dostatkem financí.

Proces strategického plánování tvoří pět částí, a to:

1. část analytická - zde dochází k analýze daného území,
2. část identifikace klíčových problémů – zahrnuje SWOT analýzy,
3. strategie vedoucí k dosažení cílového stavu,
4. program vedoucí k naplnění strategie,
5. projednání, schválení, aktualizace, evaluace.⁵⁰

Zpracování strategického plánu bývá vyžadováno zejména při zpracování programového dokumentu v rámci získání finanční podpory z Evropské unie. Evropská unie považuje strategický plán za jeden z nejdůležitějších dokumentů strukturální politiky. Poměrně novým prvkem ve strategickém plánování je integrovaný plán rozvoje města, který obsahuje například podrobný seznam projektů, včetně jejich dopadů, výstupů a výsledků plánovaných na území konkrétní obce. Vyhodnocení tohoto plánu se uskutečňuje každé dva roky a příjemci mohou být města, kraje, organizace a nestátní neziskové organizace.

⁵⁰ PÁPOL, Tomáš a Miroslav PAVLAS. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. Hradec Králové: Civitas per Papuli, 2006. ISBN: 80-903813-1-6, s. 36.

5 CHARAKTERISTIKA PĚTI ZKOUMANÝCH MIKROREGIONŮ OLOMOUCKÉHO KRAJE

V páté kapitole práce budou v jednotlivých podkapitolách přiblíženy vybrané mikroregiony Olomouckého kraje, které tvoří vzorek empirického šetření předkládané práce. Zkoumané mikroregiony byly vybrány na základě hledisek počtu obyvatel a počtu škol a školských zařízení na daném území. V této kapitole se pokusím o přiblížení mikroregionů, a to zejména představením jejich cílů, vymezením typu mikroregionu a charakteristikou škol a školských zařízení na daném území.

V Olomouckém kraji se nachází celkem 35 mikroregionů, 362 měst a obcí, jež jsou členy některých mikroregionů z celkových 399 měst a obcí Olomouckého kraje. Tudiž 37 obcí není členem žádného mikroregionu a tři obce jsou dokonce členy tří mikroregionů.⁵¹

U jednotlivých mikroregionů budou přiblíženy konkrétní školy a školská zařízení nacházející se na daném území, a to z důvodu souvislosti s empirickou částí práce, kdy školy a školská zařízení jsou příjemci získaných finančních dotací z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

5.1 Mikroregion Uničovsko

Mikroregion Uničovsko se nachází severozápadně od města Olomouc na 315 km². Klíčovým účelem vzniku mikroregionu byla spolupráce při společném řešení zajištění rozvoje mikroregionu v oblasti průmyslového rozvoje, životního prostředí, cestovního ruchu a prohlubování kulturních tradic. Dle typologie mikroregionů se Uničovský mikroregion řadí do dobrovolného svazku obcí dle Zákona o obcích, kdy management rozvoje mikroregionu, který slouží jako nástroj k dosažení výše stanovených cílů probíhá na základě místní akční skupiny (MAS Uničovsko). Vznik svazku obcí mikroregionu Uničovsko je datován k roku 2005. Součástí mikroregionu je 14 obcí, z nichž přirozeným střediskem mikroregionu je dvanáctitisícové město s rozšířenou působností Uničov. Celkový počet obyvatel

⁵¹ Mikroregiony Olomouckého kraje. *Olomoucký kraj* [online]. [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/mikroregiony-ok-cl-700.html>

Uničovského mikroregionu je 26 400 obyvatel. Hustota obyvatel je 85,9 obyvatele na 1 km čtverečný.⁵²

Základní a mateřské školy

Základní a mateřskou školu (dále jen ZŠ a MŠ) mají téměř všechny obce mikroregionu kromě třech obcí. Tři mateřské školy se nachází ve městě Uničov. Z toho v dalších třech obcích je pouze první stupeň základní školy, tj. 1. – 5. třída. Druhý stupeň v obci Troubelice navštěvují další žáci ze samostatných obcí Nová Hradečná a Lipinka, kteří první stupeň (1. a 3. ročník) absolvovali v malotřídní škole v Nové Hradečné. Tři základní školy se nacházejí ve městě Uničově.

Středoškolské vzdělání

Žáci mikroregionu mohou navštěvovat střední školy ve městě Uničov, kde se nachází Gymnázium Uničov, Střední průmyslová škola (obory strojírenství a stavebnictví) a Obchodní akademie, Střední odborná škola (dále jen SOŠ) a Střední odborné učiliště (dále jen SOU), Střední odborná a vyšší odborná škola (dále jen VOŠ). Kapacita středních škol v Uničově je přibližně 2 300 žáků. Umělecké vzdělání mohou žáci studovat na Základní umělecké škole v Uničově (ZUŠ). Dále se v Uničově nachází Dům dětí a mládeže (dále jen DDM). Ve městě Uničov je 6 mateřských škol, 4 základní školy a 1 speciální škola, jejímž zřizovatelem je občanské sdružení Jasněnka v Uničově - sdružení pro pomoc zdravotně postiženým dětem. Tato škola sdružuje speciální mateřskou školu, pomocnou školu a školní jídelnu.

V mikroregionu Uničovsko je tudíž celkem 14 mateřských škol, 13 základních škol, 1 gymnázium, 2 střední odborné školy, 1 střední odborné učiliště a 1 vyšší odborná škola.⁵³

⁵² Mikroregion Uničovsko. *Uničovsko* [online]. [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: <http://unicovsko.cz/mikroregion/index.php>

⁵³ Strategický plán rozvoje Mikroregionu Uničovsko. *Uničovsko* [online]. [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: http://unicovsko.cz/download/download3/95-01_Analyticka_cast_-_konecna.pdf

5.2 Mikroregion Litovelsko

Litovelský mikroregion se nachází na sever od krajského města Olomouc v oblasti Litovelského Pomoraví. Litovelský mikroregion sousedí s mikroregiony Uničovsko a Šternbersko, které jsou také předmětem této práce. Účelem vzniku mikroregionu je koordinace postupů při řešení problémů týkajících se rozvoje samosprávy obcí, hospodářského a společenského rozvoje obcí mikroregionu, vztahu k orgánům státní správy a krajské samosprávy a společný rozvoj cestovního ruchu. Dle typologie mikroregionů se Litovelský mikroregion řadí do dobrovolného svazku obcí dle Zákona o obcích, kdy management rozvoje mikroregionu, který slouží jako nástroj k dosažení výše stanovených cílů probíhá taktéž na základě místní akční skupiny (MAS Moravská cesta). Svazek obcí mikroregionu Litovelsko vznikl v roce 2003. Součástí mikroregionu je 21 obcí, z nichž přirozeným střediskem mikroregionu je sedmitisícové město s rozšířenou působností Litovel. Celkový počet obyvatel mikroregionu je 25 950 obyvatel.⁵⁴

Mateřské, základní a střední školy

Ve většině obcí mikroregionu se nachází mateřská škola, celkem je zde tedy 21 MŠ. Základní školu mohou žáci navštěvovat v 15 obcích, z toho 3 ZŠ sídlí ve městě Litovel. Úplnou devítiletou školní docházku poskytují ZŠ v 8 obcích, školní docházku pouze na prvním stupni poskytují ZŠ 7 obcí a v 6 obcích mikroregionu ZŠ zcela chybí. Středoškolské vzdělání lze získat pouze ve městě Litovel, a to na gymnáziu nebo střední odborné škole. Základní umělecká škola a Dům dětí a mládeže se opět nachází v Litovli.⁵⁵

5.3 Mikroregion Střední Haná

Mikroregion Střední Haná se rozprostírá jižně od krajského města Olomouc, mezi městy Prostějovem a Přerovem. Mikroregion vznikl v roce 1999 seskupením 16 - ti spádových měst a obcí – Chropyně, Ivaň, Kojetín, Křenovice, Lobodice, Měrovice nad Hanou, Němčice nad Hanou, Obědkovice, Oplocany, Polkovice, Stříbrnice, Tovačov,

⁵⁴ Litovelský mikroregion. *Mikroregion Litovelsko* [online]. [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: mikroregionlitovelsko.cz

⁵⁵ Situační analýza mikroregionu Litovelsko. s. 28. *Mikroregion Litovelsko* [online]. [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: <http://www.litovel.eu/cs/svazek-obci/dokumenty/>

Troubky, Tvorovice, Uhřetice a Zářetice. Obce mikroregionu administrativně - správně přísluší až do tří bývalých okresů Přerov, Prostějov a Kroměříž, a tedy krajů Olomouckého i Zlínského. Účelem vzniku mikroregionu je koordinace postupů při řešení problémů rozvoje obcí, jejich hospodářský, sociální a kulturní rozvoj, včetně infrastruktury a propagace. Dle typologie mikroregionů se Střední Haná řadí do dobrovolného svazku obcí dle Zákona o obcích, kdy management rozvoje mikroregionu, který slouží, jako nástroj k dosažení výše stanovených cílů probíhá taktéž na základě místní akční skupiny (MAS Střední Haná). Mikroregion Střední Haná obývá celkem 23 a půl tisíc obyvatelů. Jedná se spíše o venkovský region, ve kterém výrazně nedominuje jedno město, přesto je aktivním a přirozeným mikroregionem.⁵⁶

Mateřské a základní školy

V mikroregionu se nachází celkem 11 mateřských škol zhruba pro 300 dětí a 8 škol základních, z nichž 2 spádové školy sídlí v Kojetíně a obec Polkovice poskytuje vzdělání pouze na prvním stupni ZŠ. V mikroregionu se nachází 3 základní umělecké školy. Zvláštní školu a dům dětí a mládeže má pouze město Kojetín. Ve třech obcích mikroregionu nejsou žádná školská zařízení.

Střední školy

Studenti mohou v mikroregionu Střední Haná studovat střední odborné učiliště stavební a gymnázium ve městě Kojetíně. V obci Křenovice lze studovat na odborném učilišti (dále jen OU) a praktické škole, která poskytuje vzdělání 97 učňům. Třetí odborné učiliště se nachází také ve městě Tovačov.⁵⁷

5.4 Mikroregion Mohelnicko

Mikroregion Mohelnicko se rozprostírá na severním okraji Hané, severozápadně od krajského města Olomouc a sousedícími mikroregiony je Litovelský a Uničovský

⁵⁶ Vznik mikroregionu. *Střední Haná* [online]. [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: <http://www.strednihana.cz/index.php?nid=2947&lid=cs&oid=328113>

⁵⁷ Občanská vybavenost. *Střední Haná* [online]. [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: <http://www.strednihana.cz/index.php?nid=2947&lid=cs&oid=328115>

mikroregion. Mikroregion vznikl již v roce 1999, ale až od roku 2001 dle Zákona o obcích získal oficiální název Svazek obcí mikroregionu Mohelnicko. Pod působnost mikroregionu spadá celkem 14 obcí s 18 703 obyvateli a od roku 2003 spadá celý mikroregion pod správní působnost obce s rozšířenou působností, t.j. město Mohelnice, které je také přirozeným střediskem kulturním, sociálním a geografickým. Klíčovými cíly a důvody vzniku mikroregionu jsou snaha o koordinaci postupů při řešení problémů týkajících se rozvoje samosprávy obcí, hospodářského, kulturního a sociálního života obcí, společné úsilí obcí o zvýšení účelových dotací do oblasti mikroregionu a další společné aktivity jako je podpora zemědělského a nezemědělského podnikání, péče o památky. Také zde je management rozvoje mikroregionu realizován prostřednictvím místní akční skupiny (MAS Mohelnicko), která postupuje na základě strategického plánu.⁵⁸

Mateřské a základní školy

V Mohelnickém mikroregionu se nachází 11 mateřských škol. Pět obcí má pouze jednu třídu, v obci Loštice jsou již třídy 4, po dvou třídách mají obce Moravičany a Úsov a samozřejmě nejvíce tříd a také MŠ sídlí v Mohelnici (3 MŠ s 12 třídami). V Mikroregionu se nachází 10 základních škol, z nichž po jedné ZŠ mají obce Klopina, Loštice, Mírov, Moravičany, Pavlov a Úsov. V obci Maletín je pouze jedna třída ZŠ. V obcích Klopina, Maletín a Mírov se jedná o spojená zařízení základní školy a mateřské školy. Tři základní školy sídlí ve městě Mohelnice.⁵⁹

Střední školy

V mikroregionu se studentům nabízí ke studiu tři střední odborné školy a dvě odborná učiliště. Ve městě Mohelnice sídlí Střední průmyslová škola elektrotechnická, Střední škola technická, Obchodní akademie Olomoucká a Odborné učiliště a Praktická škola. Ve městě Loštice se nachází Střední odborné učiliště zemědělské.⁶⁰ Ve městě Mohelnice sídlí odloučené pracoviště Gymnázia Zábřeh, které není předmětem šetření.

⁵⁸ Charakteristika mikroregionu. *Mohelnice* [online]. [cit. 2012-11-20]. Dostupné z WWW: www.mu-mohelnice.cz/

⁵⁹ Školy v mikroregionu. *Mohelnice* [online]. [cit. 2012-11-20]. Dostupné z WWW: www.mu-mohelnice.cz/

⁶⁰ Tamtéž

5.5 Mikroregion Šternbersko

Mikroregion Šternbersko leží 16 kilometrů severozápadně od krajského města Olomouc a sousedícími mikroregiony jsou Uničovsko a Litovelsko. Datum vzniku mikroregionu je udáváno k 21. 9. 1998 a oficiálním názvem je Mikroregion Šternbersko. Jak je uvedeno na webových stránkách Regionálního informačního servisu mikroregion Šternbersko doposud není právníckou osobou, tudíž se nejedná o formu dobrovolného svazku obcí dle Zákona o obcích. Mikroregion se sestává z 23 členských obcí, z nichž centrem mikroregionu je obec s rozšířenou působností a tou je čtrnáctitisícové město Šternberk. Mikroregion Šternbersko tvoří přibližně 29 000 obyvatel. Hlavním účelem vzniku mikroregionu byla spolupráce obcí především v oblasti regionálního rozvoje, podpory zaměstnanosti, cestovního ruchu, kultury, sportu, životního prostředí. Jako nástroj k dosažení těchto cílů slouží management rozvoje typu místní akční skupiny (MAS Pod Jedovou), která pracuje na základě cílů stanovených ve strategickém plánu.⁶¹

Mateřské a základní školy

V mikroregionu se nachází celkem 21 mateřských škol a 13 základních škol, z nichž 5 zařízení tvoří spojené mateřské a základní školy. Ve Šternberku se nachází tři základní školy, všechny dvoustupňové. V rámci základního vzdělání mohou žáci se speciálními vadami ve Šternberku navštěvovat ještě zvláštní školu a speciální základní školu. Ve Šternberku se nachází také mateřské školy sdružené do dvou ředitelství s celkovou kapacitou 350 míst. V tomto počtu jsou zahrnuty i 2 třídy speciální. Dětem a dospívající mládeži v mikroregionu jsou k dispozici také dvě Základní umělecké školy a Dům dětí a mládeže (DDM) Šternberk.⁶²

Střední školy

Mezi nejprestižnější střední školu na území Šternberského mikroregionu patří Gymnázium Šternberk. Do roku 2004 existovaly ve Šternberku dvě učiliště, a to Střední

⁶¹ Statut mikroregionu. *Mikoregion Šternbersko* [online]. [cit. 2012-11-20]. Dostupné z WWW: www.mikroregion-sterbersko.cz/

⁶² GH Consult o.p.s. *Socioekonomická analýza území města Šternberk*. Olomouc, 2006, s. 12.

odborné učiliště lesnické a Střední odborné učiliště, která se v roce 2005 sloučila pod Střední odborné učiliště strojírenské a lesnické.⁶³

⁶³ GH Consult o.p.s. *Socioekonomická analýza území města Šternberk*. Olomouc, 2006, s. 12.

6 EMPIRICKÉ ŠETŘENÍ NA ÚZEMÍ PĚTI MIKROREGIONŮ OLMOUCKÉHO KRAJE

V empirické části práce bude věnována pozornost klíčovým cílům, stanoveným empirickým otázkám, bude zde přiblížen vzorek empirického šetření a průběh realizace empirického šetření, metody šetření a následná analýza a komparace získaných dat. Poslední kapitola empirické části bude věnována shrnutí výsledků průzkumného šetření. Empirická část je tedy rozdělena do dvou kapitol, a to do kapitoly šesté a sedmé.

Šestá kapitola je členěna do osmi podkapitol, ve kterých budou chronologicky představeny cíle průzkumného šetření, průzkumné otázky, hypotézy, vzorek empirického šetření a metody a realizace empirického šetření. Následující dvě podkapitoly empirické části práce budou obsahovat analýzu a komparaci získaných sekundárních dat a shrnutí výsledků šetření.

6.1 Cíle empirického šetření

Jak již napovídá název předkládané práce, hlavním cílem empirické části práce je **provést komparaci a analýzu** získaných finančních prostředků z Evropského sociálního fondu (dále jen ESF) na území pěti vybraných mikroregionů Olomouckého kraje plynoucích prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na podporu vzdělávání a následně na základě výsledků empirického šetření **navrhnout vlastní doporučení** směřující do oblastí vzdělávání, které byly na zkoumaném území v daném období opomíjeny.

Dílčí cíle šetření:

- specifikovat nejvýznamnější prioritní osu projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na zkoumaném území,
- analyzovat oblasti podpory prioritní osy 1 – Počátečního vzdělávání, a to dle výše finanční podpory z ESF a počtu realizovaných projektů,
- provést rozbor získaných finančních dotací z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na území zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje a vyhodnotit jejich účel,

- vyhodnotit mikroregiony dle počtu realizovaných projektů,
- v návaznosti na svoji bakalářskou práci s názvem Analýza využití strukturálních fondů Evropské unie na území mikroregionu Uničovsko porovnat v rámci realizovaných projektů OP VK Uničovský mikroregion s ostatními zkoumanými mikroregiony Olomouckého kraje,
- určit míru závislosti mezi počtem uskutečněných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a výší finanční podpory z dotací EU v programovém období 2007 – 2013 na zkoumaném území.

6.2 Empirické otázky

Na základě provedené analýzy a komparace v daném čase a na zkoumaném vzorku empirického šetření budou v šetření hledány odpovědi na následující empirické otázky.

1. Jsou na zkoumaném území v daném programovém období využity všechny prioritní osy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost nebo je zde zastoupena pouze jedna nejvýznamnější prioritní osa OP VK?
2. Která z pěti oblastí podpory prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání získala na zkoumaném území v daném čase nejvíce finanční podpory z dotací EU?
3. Ve které z oblastí podpory prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání bylo realizováno nejvíce projektů OP VK a jaký byl její přínos?
4. Který z pěti zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje byl co do výše získané finanční podpory z dotací EU v daném období nejúspěšnější a jaký byl účel nabyté finanční podpory?
5. Na území kterého ze zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje bylo v daném programovém období realizováno nejvíce projektů OP VK?
6. Jak si stojí v počtu úspěšných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost mikroregion Uničovsko ve srovnání s ostatními mikroregiony?

7. Jaká je míra závislosti mezi počtem realizovaných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a výší finanční podpory z dotací EU.

6.3 Hypotézy

V empirickém šetření budou ověřeny věcné i statistické hypotézy. Věcné hypotézy budou ověřeny na základě provedené analýzy a komparace, zatímco statistické hypotézy budou ověřeny testem dobré shody χ^2 – kvadrát a výpočtem stupně závislosti mezi sledovanými jevy pomocí Spearmanova koeficientu pořadové korelace.

Věcné hypotézy

1. Prioritní osa 1 – Počáteční vzdělávání je na zkoumaném území v daném období zastoupena častěji než ostatní prioritní osy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.
2. Výše získaných financí z dotací EU je v oblasti 1.1 – Zvyšování kvality ve vzdělávání vyšší než ve zbylých čtyřech oblastech podpory prioritní osy 1 - Počátečního vzdělávání.
3. Projekty směřující do oblasti podpory 1.4 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách jsou na zkoumaném území v daném období uskutečňovány častěji než ve zbylých oblastech podpory prioritní osy 1 – Počátečního vzdělávání.
4. Mikroregion s nejvyšším počtem realizovaných projektů získal v programovém období více finanční podpory z dotací EU než ostatní zkoumané mikroregiony s menším počtem realizovaných projektů.
5. Na území mikroregionu s největším počtem škol a školských zařízení bylo v daném programovém období uskutečněno více úspěšných projektů OP VK než na území ostatních zkoumaných mikroregionů.

Statistické hypotézy

1. H_0 : V počtu úspěšně realizovaných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na území Uničovského mikroregionu a na území ostatních zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje není statisticky významný rozdíl.

H_A : V počtu úspěšně realizovaných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na území Uničovského mikroregionu a na území ostatních zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje je statisticky významný rozdíl.

2. Mezi počtem realizovaných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a výší získaných finančních dotací z ESF je vysoká závislost.

6.4 Vzorek empirického šetření

Charakteristice vzorku empirického šetření byla věnována celá předchozí pátá kapitola práce. Pro empirické šetření je ale třeba upřesnit významné informace. Pro výběr mikroregionů do vzorku empirického šetření jsem zvolila záměrný výběr na základě strategie kvótního výběru, a to z důvodu vytvořit zmenšenou kopii mikroregionů Olomouckého kraje, kdy kontrolními znaky byl počet škol a školských zařízení nacházejících se na území konkrétního mikroregionu a počet obyvatel mikroregionu.

Vzorek empirického šetření se sestává z pěti mikroregionů Olomouckého kraje, které byly vybrány na základě počtu obyvatel a počtu škol a školských zařízení. Patří sem tedy mikroregion Uničovsko s 26 400 obyvateli a 14 obcemi. V Uničovském mikroregionu se nachází 14 mateřských škol, 13 základních škol, 1 gymnázium, 3 střední odborné školy, 1 odborné učiliště, 1 vyšší odborná škola, 1 základní umělecká škola 1 dům dětí a mládeže. Mikroregion Litovelsko je tvořen 21 obcemi s 25 950 obyvateli a sídlí zde 21 mateřských škol, 15 základních škol, 1 gymnázium, 1 střední odborná škola, 1 základní umělecká škola a 1 dům dětí a mládeže. Mohelnický mikroregion tvoří 14 obcí s 18 703 obyvateli, na území mikroregionu se nachází 11 mateřských škol, 10 základních škol, 3 střední odborné školy, 1 střední odborné učiliště a 1 odborné učiliště. Mikroregion Střední Haná se sestává z 16 obcí s 25 500 obyvateli a zde je možné navštívit 11 mateřských škol, 8 základních škol, 1 gymnázium, 2 střední odborné školy, 3 základní umělecké školy a 1 dům dětí a mládeže.

Mikroregion Šternberský je tvořen 23 obcemi s 29 000 obyvateli, na jeho území sídlí 21 mateřských škol, 13 základních škol, 1 gymnázium, 1 střední odborné učiliště, 1 základní umělecká škola a 1 dům dětí a mládeže. Celkem se na zkoumaném území tedy nachází 167 škol a školských zařízení a to v 88 obcích, ve kterých žije 123 553 obyvatel Olomouckého kraje.

Název mikroregionu	Uničovsko	Litovelsko	Střední Haná	Mohelnicko	Šternbersko	Celkem
Počet obyvatel	26 400	25 950	23 500	18 703	29 000	123 553
Počet obcí	14	21	16	14	23	88
MŠ	14	21	11	11	21	78
ZŠ	13	15	8	10	13	59
ZUŠ	1	1	3	1	2	8
DDM	1	1	1	1	1	5
Gymnázia	1	1	1		1	4
SOŠ	2	1	2	3		8
SOU	1			1	1	3
OU				1		1
VOŠ	1					1
Celkem škol a šk.zařízení	34	40	26	28	39	167

Tabulka č. 1: Počet škol a školských zařízení na území mikroregionů Uničovsko, Litovelsko, Střední Haná, Mohelnicko a Šternbersko, Zpracovala: Ottová, Veronika, 2013, vlastní výpočty

6.5 Metody a realizace empirického šetření

Empirické šetření proběhlo na území pěti vybraných mikroregionů Olomouckého kraje, které byly vybrány dle kritérií počtu obyvatel a škol a školských zařízení. Šetření bylo provedeno analýzou sekundárních dat. Metoda analýzy sekundárních dat spočívá v tom, že jsou analyzována data, která byla pořízena pro jiné empirické šetření, než v jehož rámci jsou právě používána.⁶⁴ Je tedy uskutečňována na základě vyhledávání, analýzy a interpretace již publikovaných dat (např. mezinárodních statistických úřadů, komerčních databází). Tato metoda byla zvolena z důvodu rozsahu dostupnosti potřebných dat, a to z Regionálního informačního servisu⁶⁵ identifikací a výběrem vhodných dat, kdy jsem na webových stránkách Regionálního informačního servisu postupně zadávala jednotlivé názvy škol a školských zařízení na zkoumaném území. Názvy škol a školských zařízení jsem získala z Rejstříku škol a školských zařízení, který je přístupný na webových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Vyhledávač Regionálního informačního servisu vyhledal projekty Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost uskutečněné v programovém období let 2007 – 2013 na dané škole. Následně byla získaná data analyzována a komparována.

Šetření bylo uskutečněno od září do prosince roku 2012. V tomto období byly z Regionálního informačního systému získány informace o počtu realizovaných projektů a získaných finančních dotací z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na zkoumaném území. Jelikož strukturální politika má své programovací období, shoduje se výzkumné období právě s programovacím obdobím let 2007 – 2013.

Na základě získaných dat byla provedena jejich analýza a komparace, a to od ledna do března roku 2013. Poté byly výzkumné otázky operacionalizovány na statistické hypotézy, které byly ověřovány testem dobré shody χ^2 – kvadrát, dále pomocí Spearmanova koeficientu pořadové korelace jsem se pokusila zjistit stupeň závislosti mezi výší získané finanční podpory z dotací EU a počtem uskutečněných projektů na zkoumaném území.

⁶⁴ Sekundární analýza dat v sociálně-vědním výzkumu servis. *Český sociálně vědní datový archiv* [online]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z WWW: <http://archiv.soc.cas.cz/articles/cz/96/Sdileni-dat.html>

⁶⁵ Regionální informační servis [online]. [cit. 2012-10-15]. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/cs>

6.6 Analýza vybraných mikroregionů Olomouckého kraje v úspěšnosti získávání finančních prostředků z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Šestá podkapitola empirické části práce obsahuje analýzu Uničovského, Litovelského, Šternberského mikroregionu, Střední Hané a Mohelnického mikroregionu v úspěšnosti získávání finančních prostředků plynoucích na podporu vzdělávání prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, a to v programovém období let 2007 – 2013. Jak již bylo zmíněno ve třetí kapitole práce, ve které byl komplexně představen Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, značná pozornost jak v teoretické, tak praktické části práce je věnována zejména prioritní ose 1 - Počáteční vzdělávání, jelikož právě v této prioritní ose byly uskutečněny veškeré projekty realizované na daném území v daném programovém období. Školy a školská zařízení na zkoumaném území v průběhu let 2007 – 2013 nevytvořily zdárné projekty z ostatních prioritních os, a to v prioritní ose 2 - Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj; v prioritní ose 3 - Další vzdělávání; v prioritní ose 4a a 4b – Systémový rámec celoživotního učení a ani v prioritní ose 5a a 5b – Technická pomoc.

Finanční podpora plynoucí prostřednictvím první prioritní osy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost vede zejména k rozvoji a zkvalitnění počátečního vzdělávání, klade velký důraz na progresi klíčových dovedností. V rámci prioritní osy počátečního vzdělávání jsou rozlišovány oblasti podpory, kterých je celkem pět, a to oblasti:

- 1.1 - Zvyšování kvality ve vzdělávání,
- 1.2 - Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- 1.3 - Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení,
- 1.4 - Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách,
- 1.5 - Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách.

Všechny vyjmenované oblasti podpory první prioritní osy byly taktéž blíže specifikovány ve třetí kapitole práce a tvoří tak stěžejní sféru předkládané práce.

V následujících oddílech šesté podkapitoly, které odpovídají obsahu oblastí podpory prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání, bude provedena analýza využití finančních prostředků získaných prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

zmíněnými mikroregiony Olomouckého kraje. Oddíly budou členěny dle oblastí podpory, do kterých opora finančních prostředků z dotací EU směřovala.

6.6.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání

První oddíl šesté podkapitoly je zaměřen na projekty implementované v oblasti podpory 1.1 – Zvyšování kvality ve vzdělávání. Tato oblast podporuje proměnu forem a obsahu vyučování, rozvíjí individuální potenciál žáků směřující k vybudování základu pro celoživotní učení a harmonický rozvoj jejich osobnosti a pro konkrétní uplatnitelnost na trhu práce. V rámci oblasti 1.1 byl úspěšně realizován projekt Základní a mateřské školy obce Lobodice, na území mikroregionu Střední Haná s názvem „I cesta může být cíl“, díky kterému byly vytvořeny, ověřeny a následně vyhodnoceny inovativní výukové moduly včetně pracovních listů pro žáky mladšího školního věku a to s přihlédnutím na jejich schopnosti a předpoklady v podmínkách smíšených skupin. Moduly se orientují zejména na environmentální výchovu, na výuku ICT v počátečním vzdělávání, čtení s porozuměním a na integrovanou výuku zahrnující různé obory lidské činnosti.⁶⁶

Mikroregion	Počet projektů	Dotace EU
Uničovský	1	9 788 844,-
Litovelský	0	0,-
Šternberský	1	1 833 817,-
Střední Haná	2	6 217 287,-
Mohelnický	3	8 717 502,-
celkem	7	26 557 450,-

Tabulka č. 2: Uskutečněné projekty a získané finanční prostředky z EU v oblasti podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání

Zpracovala: V. Ottová

Do první oblasti podpory dle tabulky č. 2 bylo všemi pěti mikroregiony získáno celkem 26 557 450,- Kč, a to na 7 uskutečněných projektů. Nejvíce projektů zaměřených na zvyšování kvality ve vzdělávání bylo vykonáno na území Mohelnického mikroregionu,

⁶⁶ I cesta může být cíl. *Regionální informační servis* [online]. [cit. 2013-02-14]. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty>

přičemž nejvyšší finanční obnos z prostředků EU získal mikroregion Uničovský, a to ve výši 9 788 844,- Kč.

6.6.2 Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Druhá oblast podpory má významný podíl na vytvoření rovných příležitostí ke vzdělávání pro děti a žáky, včetně dětí různě handicapovaných, se specifickými vzdělávacími potřebami, bez ohledu na druh postižení či sociální znevýhodnění. Cíle podpory jsou orientovány na uplatnění pedagogických metod a forem výuky podporujících rovný přístup ke vzdělávání a zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků.

Zde bych zmínila projekt „Podpora žáků se zvýšeným rizikem školního selhávání získáním strategií učení s podporou patronské služby” Základní školy Uničov, Haškova 211, kdy byli žáci testováni na převažující způsob učení z hlediska smyslového vnímání, na úroveň domácí přípravy, sebehodnocení a sociální opory. Výsledky těchto testů jsou důležité především pro individuální přístup ke každému žákovi a pro práci s jednotlivými třídami. Pro práci učitelů znamenaly výsledky testů především zamyšlení se nad způsobem výuky v jednotlivých třídách. Prvotní testování například zjistilo, že u žáků třetího a devátého ročníku a u žáků specializované třídy převládá výrazně paměť pohybově dotyková. „Pro učitele to tedy znamená zvažovat při učení takové metody, při nichž si žáci mohou učené ohmatat, tj. zažít konkrétní zkušenost s učeným nebo vyjádřit naučené pohybem.“⁶⁷

Mikroregion	Počet projektů	Dotace EU
Uničovský	1	2 515 192,-
Litovelský	0	0,-
Šternberský	0	0,-
Střední Haná	1	3 612 405,-
Mohelnický	1	2 273 132,-
Celkem	3	8 400 729,-

Tabulka č. 3: Uskutečněné projekty a získané dotace EU v oblasti podpory 1.2 – Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Zpracovala: Ottová, Veronika, 2013, zdroj: Regionální informační servis

⁶⁷ Testování žáků na způsoby a kvalitu učení. *Základní škola Haškova* [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.zshaskova.cz/euveskole/op-vk-strategie-uceni>

Další projekt, který bych uvedla, je projekt Odborného učiliště a praktické školy Mohelnice s názvem „Inovace vzdělávacích aktivit ve výuce jazyků a dalších předmětů pro žáky se SVP“ , jehož cílem je zkvalitnění obsahu, metod a forem jazykového vzdělávání a vytvoření podmínek pro budování školního prostředí pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Klíčovým cílem projektu je zejména ověření inovovaných forem výuky, zavádění podpůrných výukových metod s využitím ICTa inovativních deskových výukových her.⁶⁸

V programovém období let 2007 – 2013 byly na území mikroregionů Uničovska, Litovelska, Mohelnicka, Šternberska a Střední Hané zdárně realizovány pouze tři projekty se snahou poskytnout rovné příležitosti ke vzdělávání. Dle tabulky č. 3 tak bylo získáno celkem 8 400 729,- Kč, kdy nejvíce dotačních prostředků EU bylo připsáno projektu „Neprošlapanou cestičkou“ Základní a mateřské školy obce Lobodice na území Střední Hané.

6.6.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení

Třetí oblast podpory prioritní osy 1 je soustředěna na motivující prostředí pro další vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků škol a školských zařízení. Klade značný důraz na kompetence pedagogů a rozvoj manažerských schopností. Projekt nesoucí tyto znaky byl na zkoumaném území v programovém období 2007 – 2013 pouze jeden, a to projekt Obchodní akademie v Mohelnici a názvem „Ekonomické kompetence v občanském životě pro učitele“, jehož hlavní aktivity směřují ke zvýšení povědomí pedagogických pracovníků o problematice finanční gramotnosti, která s nastupující finanční a hospodářskou krizí nabývá na významu. V rámci projektu byl kladen důraz na modelování životních situací, které mohou nastat, popisování příkladů dobré praxe. Klíčovou aktivitou projektu je také tvorba e – learningového portálu, školení pedagogů a tvorba výukových pomůcek.⁶⁹

Z tabulky č. 4 je znatelné, že v oblasti dalšího vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení byl realizován pouze jeden již blíže popsáný projekt Obchodní akademie v Mohelnici, který z prostředků EU získal 2 965 836,- Kč.

⁶⁸ Inovace vzdělávacích aktivit ve výuce jazyků a dalších předmětů pro žáky se SVP na OU a PRŠ Mohelnice. *Odborné učiliště a Praktická škola Mohelnice* [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.ouaprs mohelnice.cz/DATA/projektOPVK.pdf>

⁶⁹ Informace o projektu. *Obchodní akademie Mohelnice* [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.oam.cz>

Mikroregion	Počet projektů	Dotace EU
Uničovský	0	0,-
Litovelský	0	0,-
Šternberský	0	0,-
Střední Haná	0	0,-
Mohelnický	1	2 965 836,-
Celkem	1	2 965 836,-

Tabulka č. 4: Uskutečněné projekty a získané dotace EU v oblasti podpory 1.3 – Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení

Zpracovala: Ottová, Veronika, 2013, zdroj: Regionální informační servis

6.6.4 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách

Čtvrtá oblast podpory je orientována na priority, které rozvíjejí znalosti, dovednosti a schopnosti žáků, její cíle směřují k rozvoji finanční, čtenářské a informační gramotnosti žáků, k využívání moderních metod a technologií ve výuce. Se svými jedenačtyřiceti úspěšně uskutečněnými projekty ve sledovaném období a na daném území tak činí nejpodporovanější oblast prioritní osy 1 počátečního vzdělávání.

Dle tabulky č. 5 byl největší obnos finančních prostředků EU přidělen Uničovskému mikroregionu, a to ve výši 9 600 725,- Kč a nejméně pak Střední Hané ve výši 5 226 078,- Kč. V Uničovském a Litovelském mikroregionu bylo v programovém období 2007 – 2013 zdárně zpracováno 10 projektů, 8 projektů pak bylo úspěšných ve Šternberském mikroregionu a po 7 projektech tomu bylo na území Mohelnického mikroregionu a Střední Hané.

Z jedenačtyřiceti projektů orientovaných na zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách bych blíže uvedla projekt Základní školy Vítězná v Litovli, který nese název „Poznáváme a objevujeme“. „Cílem projektu je prostřednictvím nových metod a nástrojů docílit zlepšení stavu počátečního vzdělávání na základní škole. Zvýšení efektivity práce se žáky ve vybraných prioritních tématech prostřednictvím individualizací výuky a to podporou při vzdělávání žáků se SVP a žáků mimořádně nadaných. Snížení výskytu rizikového chování u žáků ZŠ a podpory rovného přístupu ke vzdělávání je v projektu

podpořeno zapojením asistenta pedagoga, psychologa, speciálního pedagoga nebo zavedením programu primární prevence.”⁷⁰

Mikroregion	Počet projektů	Dotace EU
Uničovský	9	9 600 725,-
Litovelský	10	10 299 228,-
Šternberský	8	8 717 100,-
Střední Haná	7	5 226 078,-
Mohelnický	7	8 241 860,-
Celkem	41	42 084 991,-

Tabulka č. 5: Uskutečněné projekty a získané dotace EU v oblasti podpory 1.4 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách

Zpracovala: Ottová, Veronika, 2013, zdroj: Regionální informační servis

6.6.5 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách

Smyslem páté oblasti podpory je přispět středním školám ke zlepšení situace, a to zejména ve sférách čtenářské a informační gramotnosti, cizích jazycích a mentoringu. Zde bych stručně představila projekt Gymnázia Šternberk nesoucí název „Moderní škola“. Cílem projektu bylo vytvoření interaktivních výukových materiálů pro předměty informatika a výpočetní technika, matematika, fyzika, chemie a biologie. Tyto materiály jsou umístěny v moderním e - learningovém prostředí. Díky tomu je možné je využít jak přímo ve výuce, tak i při procvičování a domácí přípravě studentů. Projekt umožnil výrazně zmodernizovat vybavení školy – přibýly tři interaktivní tabule s příslušenstvím, 15 nových počítačů, kamera, fotoaparát a několik notebooků. Na realizaci projektu se podíleli všichni učitelé přírodovědných předmětů. Ti byli také proškoleni v použití e-learningového systému, a vytváření nových výukových materiálů, které využívají při výuce.⁷¹

Tabulka č. 6 poskytuje informace o uskutečněných projektech a rovněž získaných dotacích EU plynoucích na podporu zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách. Je tedy patrné, že v období let 2007 – 2013 bylo na území mikroregionů Uničovska, Litovelska, Šternberska, Mohelnicka a Střední Hané celkem uskutečněno 15 projektů, které

⁷⁰ Poznáváme a objevujeme. *Regionální informační servis* [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=91637>

⁷¹ Projekt Moderní Škola. *Gymnázium Šternberk* [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.gymst.cz/>

získaly peněžní podporu EU v hodnotě 14 643 401,- Kč. Pět projektů, tudíž nejvíce, bylo uplatněno na území Mohelnického mikroregionu, zatímco nejvyšší finanční částka ve výši 4 774 742,- Kč byla přidělena projektům realizovaných na území mikroregionu Uničovska.

Mikroregion	Počet projektů	Dotace EU
Uničovský	4	4 774 742,-
Litovelský	1	806 540,-
Šternberský	2	2 386 658,-
Střední Haná	3	2 408 444,-
Mohelnický	5	4 267 017,-
Celkem	15	14 643 401,-

Tabulka č. 6: Uskutečněné projekty a získané dotace EU v oblasti podpory 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách

Zpracovala: Ottová, Veronika, 2013, zdroj: Regionální informační servis

6.7 Komparace zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje v úspěšnosti čerpání finančních dotací EU prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v programovém období 2007 - 2013

Na základě předchozí analýzy sekundárních dat budou v této kapitole ověřeny věcné hypotézy.

Věcná hypotéza č. 1

Prioritní osa 1 – Počáteční vzdělávání je na zkoumaném území v daném čase zastoupena častěji než ostatní prioritní osy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Z šetření vyplynulo, že školy a školská zařízení na zkoumaném území pěti vybraných mikroregionů Olomouckého kraje v programovém období let 2007 – 2013 vytvářely projekty pouze v prioritní ose 1 – Počáteční vzdělávání. Značná pozornost jak v teoretické, tak praktické části práce byla tudíž věnována zejména prioritní ose 1 - Počáteční vzdělávání, jelikož právě v této prioritní ose byly uskutečněny veškeré projekty realizované

na zkoumaném území v daném programovém období. Školy a školská zařízení na zkoumaném území v průběhu let 2007 – 2013 nevytvořily zdárné projekty z oblastí prioritních os 2 - Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj, ani v ose 3 - Další vzdělávání, v prioritní ose 4a a 4b – Systémový rámec celoživotního učení a ani v prioritní ose 5a a 5b – Technická pomoc. Prioritní osa 1 – Počáteční vzdělávání tak činí na zkoumaném území v daném programovém období jedinou a rovněž nejvýznamnější prioritní osu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Věcná hypotéza č. 2

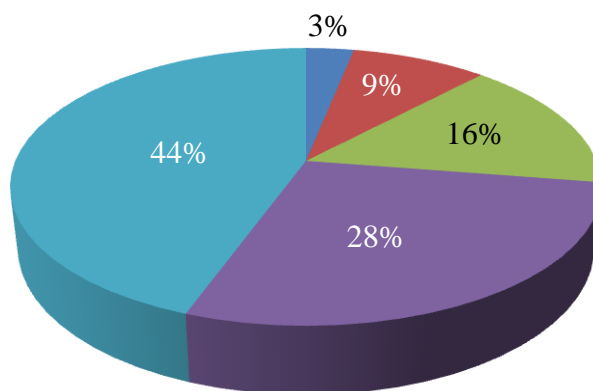
Výše získaných financí z dotací EU je v oblasti 1.1 – Zvyšování kvality ve vzdělávání vyšší než ve zbylých čtyřech oblastech podpory prioritní osy 1 - Počátečního vzdělávání.

Dle kritéria členění podle oblastí podpory, do kterých projekty a finanční podpora z dotací EU směřovaly, je možné uvést graf č. 1, ze kterého lze vyčíst, že nejmenší finanční obnos získaných dotací EU byl přidělen oblasti 1.3 - Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení (2 965 836,- Kč), více financí získala oblast 1.2 zaměřená na podporu rovných příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (8 400 729,- Kč), dále pak peněžní prostředky z EU směřovaly do oblasti podpory 1.5 - Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách (14 643 401,- Kč), druhou nejvíce podporovanou oblastí byla 1.1 - Zvyšování kvality ve vzdělávání (26 557 450,- Kč) a **nejvíce finančních titulů z ESF** bylo implementováno na podporu projektů v oblasti **1.4 - Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách** (42 084 991,- Kč). Zvyšování kvality ve vzdělávání tak i přes své obecné cíle činí na zkoumaném území v daném období druhou nejúspěšnější oblast podpory co do výše získaných finančních dotací z EU.

Není tedy pravdou, že výše získaných financí z dotací EU je v oblasti 1.1 – Zvyšování kvality ve vzdělávání vyšší než ve zbylých čtyřech oblastech podpory prioritní osy 1 - Počátečního vzdělávání.

Podíl oblastí podpory prioritní osy 1 dle výše finanční podpory EU

- 1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení
- 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků
- 1.5 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách
- 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání
- 1.4 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách

Graf č. 1: Podíl oblastí podpory prioritní osy 1 dle výše finanční podpory EU

Zpracovala: Ottová, Veronika, 2013, vlastní výpočty

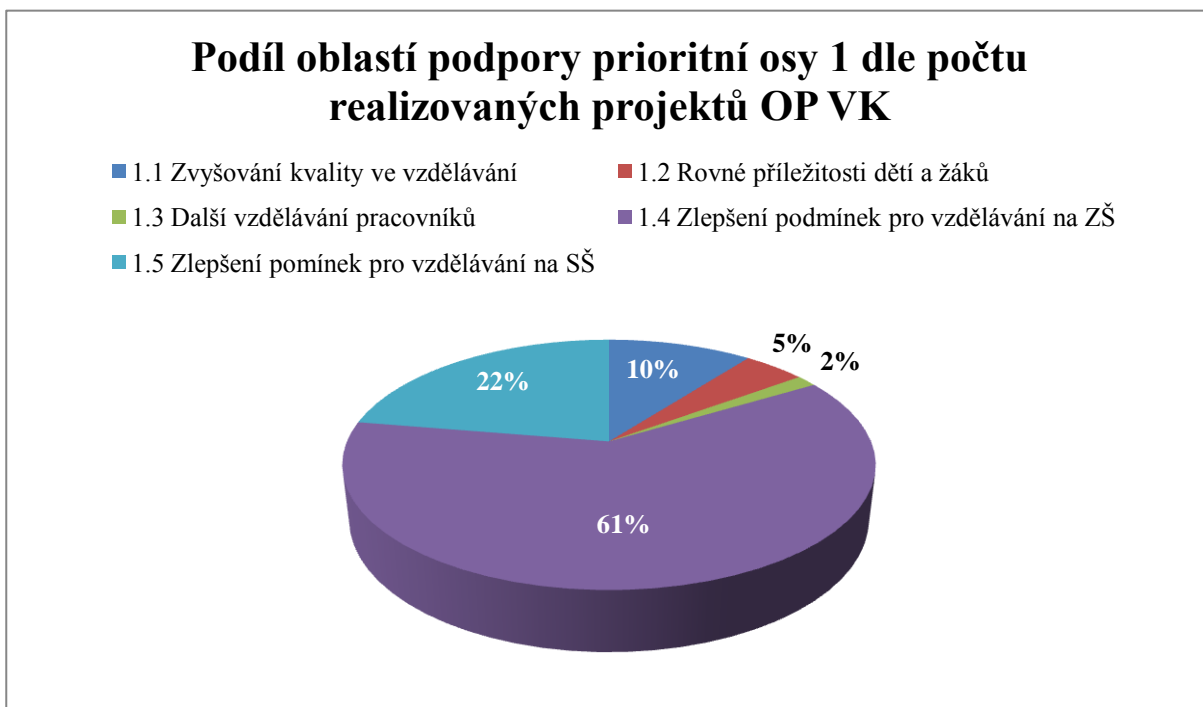
Věcná hypotéza č. 3

Projekty směřující do oblastí podpory 1.4 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách jsou na zkoumaném území v daném období uskutečňovány častěji než ve zbylých oblastech podpory prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání.

Základní školy tvoří na zkoumaném území nejčastěji zastoupený druh škol a školských zařízení, tudíž lze očekávat, že právě oblast podpory směřující ke zlepšení podmínek na základních školách je tou, ve které bylo v programovém období realizováno nejvíce projektů OP VK. Z výsledků šetření je potvrzeno, že právě oblast podpory **1.4 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách je oblastí**, ve které bylo uskutečněno **nejvíce projektů (41)**. Na základě provedené analýzy lze určit také oblast s nejmenším počtem realizovaných projektů OP VK, kterou byla oblast podpory 1.3 - Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení (1 projekt). Dle grafu č. 2 je patrné, že více projektů bylo uskutečněno ve druhé oblasti 1.2 zaměřené na podporu rovných příležitostí dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (3 projekty). Sedm projektů bylo na zkoumaném území realizováno na podporu Zlepšení kvality ve vzdělávání a patnáct

projektů bylo implementováno v oblasti podpory 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách.

Platí tedy, že projekty směřující do oblasti podpory 1.4 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách jsou na zkoumaném území v daném období uskutečňovány častěji než ve zbylých oblastech podpory prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání.

Graf č. 2: Podíl oblastí podpory prioritní osy 1 dle počtu realizovaných projektů OP VK

Zpracovala: Ottová, Veronika, 2013, vlastní výpočty

Věcná hypotéza č. 4

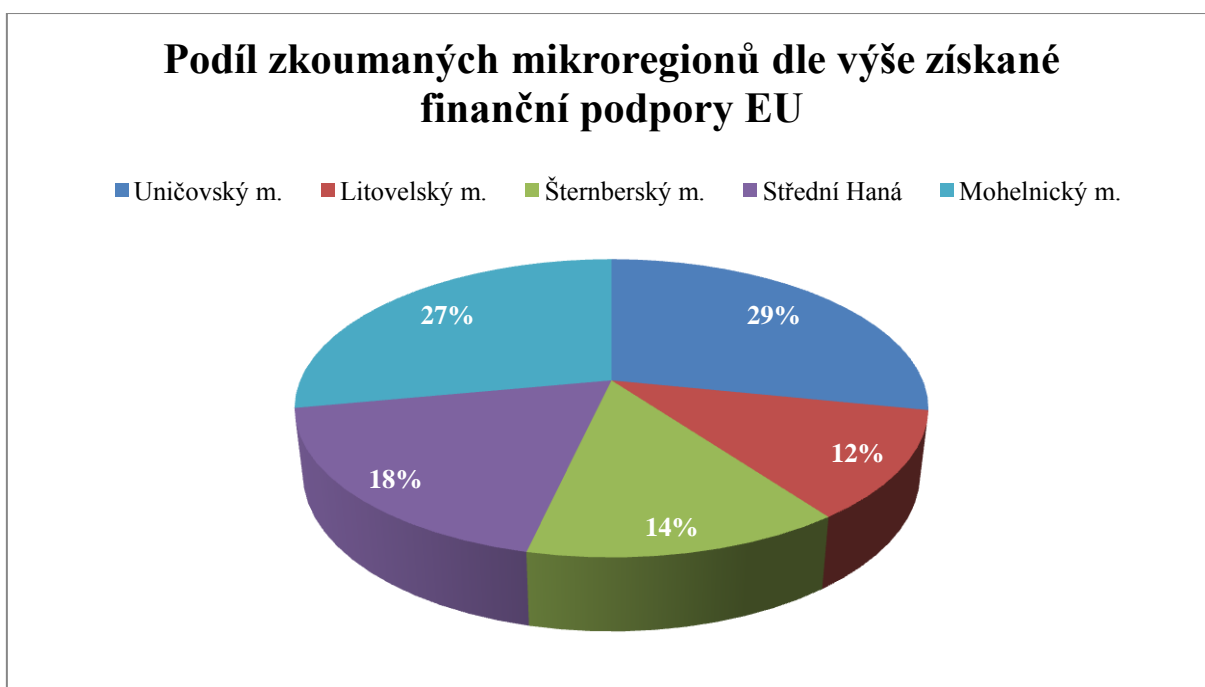
Mikroregion s nejvyšším počtem realizovaných projektů získal v programovém období více finanční podpory z dotací EU než ostatní zkoumané mikroregiony s menším počtem realizovaných projektů.

Na základě výsledků analýzy byl zpracován graf č. 3, ze kterého je zřejmé, že co do výše přidělené finanční dotace z fondů EU se na **první příčku úspěšnosti** řadí **Uničovský mikroregion**, kterému bylo na podporu počátečního vzdělávání přiděleno **26 679 503,- Kč** a to na **15** realizovaných **projektů OP VK**. Druhou nejvyšší finanční částku na podporu **17** projektů OP VK získal z ESF **26 465 347,- Kč** mikroregion **Mohelnický**. Střední Haná se s přidělenou částkou ve výši 17 464 214,- Kč pro 13 projektů OP VK řadí na třetí pozici. Následuje Šternberský mikroregion s 12 937 575,- Kč pro 11 projektů OP VK a nejméně

finančních prostředků vyčerpal Litovelský mikroregion a to 11 105 768,- Kč taktéž pro 11 projektů OP VK.

Na území Uničovského mikroregionu, který byl nejméně úspěšný co do výše připsané finanční částky, byly získané finanční dotace z ESF využity zejména na projekty snažící se o zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních a středních školách, a to za účelem zdokonalení stavu počátečního vzdělávání. Přínos získaných finančních dotací z ESF je spatřován zejména ve zkvalitnění výuky na školách, a to prostřednictvím nových metodických pomůcek a učebních materiálů, v podpoře rovného přístupu ke vzdělávání zapojením asistenta pedagoga, psychologa, speciálního pedagoga a ve zlepšení klimatu ve školách. Finanční dotace z ESF se zasloužily o zkvalitnění výuky prostřednictvím projektů jakými na území Uničovském mikroregionu např. byly „Zkvalitnění výuky na ZŠ Šumvald“, „Tvořivá škola“ Základní školy v Nové Hradečné a „Moderní absolvent strojírenství“ Střední průmyslové školy a Středního odborného učiliště v Uničově.

Dle tabulky č. 7 není tedy pravdou, že by mikroregion, na jehož území bylo realizováno nejvíce projektů OP VK, získal nejvíce finančních prostředků z dotací EU. Jelikož nejvíce finančních prostředků z dotací EU získal Uničovský mikroregion, na jehož území bylo uskutečněno o dva projekty méně než na území mikroregionu Mohelnického.

Graf č. 3 : Podíl zkoumaných mikroregionů dle výše získané finanční podpory EU pomocí Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Zpracovala: Ottová, Veronika; 2013; vlastní výpočty

Věcná hypotéza č. 5

Na území mikroregionu s největším počtem škol a školských zařízení bylo v daném programovém období uskutečněno více úspěšných projektů OP VK než na území ostatních zkoumaných mikroregionů.

Co se týče počtu vydařených projektů, dle tabulky č. 7 je čitelné, že nejlépe obstál mikroregion Mohelnický, ve kterém školy a školská zařízení zpracovaly 17 projektů, přičemž na území Mohelnické mikroregionu se nachází pouhých 28 škol a školských zařízení. Dle tabulky č. 7 je mikroregionem s nejvyšším počtem škol a školských zařízení Litovelský mikroregion, na jehož území bylo v daném období realizováno nejméně projektů (11). Tudíž není pravdou, že mikroregion, na jehož území se nachází nejvíce škol a školských zařízení je mikroregionem s nejvyšším počtem úspěšných projektů OP VK.

Z tabulky č. 7 je patrné, že není pravdou, že na území mikroregionu s největším počtem škol a školských zařízení bylo v daném programovém období uskutečněno více úspěšných projektů OP VK než na území ostatních zkoumaných mikroregionů.

Mikroregion	Počet škol a školských zařízení	Realizované projekty OP VK	Finanční prostředky získané z		
			EU	soukromé	národní
Uničovský	34	15	26 679 503,-	20 539 665,-	4 001 926,-
Litovelský	40	11	11 105 768,-	9 439 903,-	1 665 866,-
Šternberský	39	11	12 937 575,-	10 993 541,-	1 940 035,-
Střední Haná	26	13	17 464 214,-	14 844 582,-	2 552 764,-
Mohelnický	28	17	26 465 347,-	22 495 545,-	3 969 804,-
Celkem	167	67	94 652 407,-	78 313 236,-	14 130 395,-

Tabulka č. 7: Resumé realizovaných projektů OP VK a získaných finančních titulů na zkoumaném území v programovém období 2007 - 2013

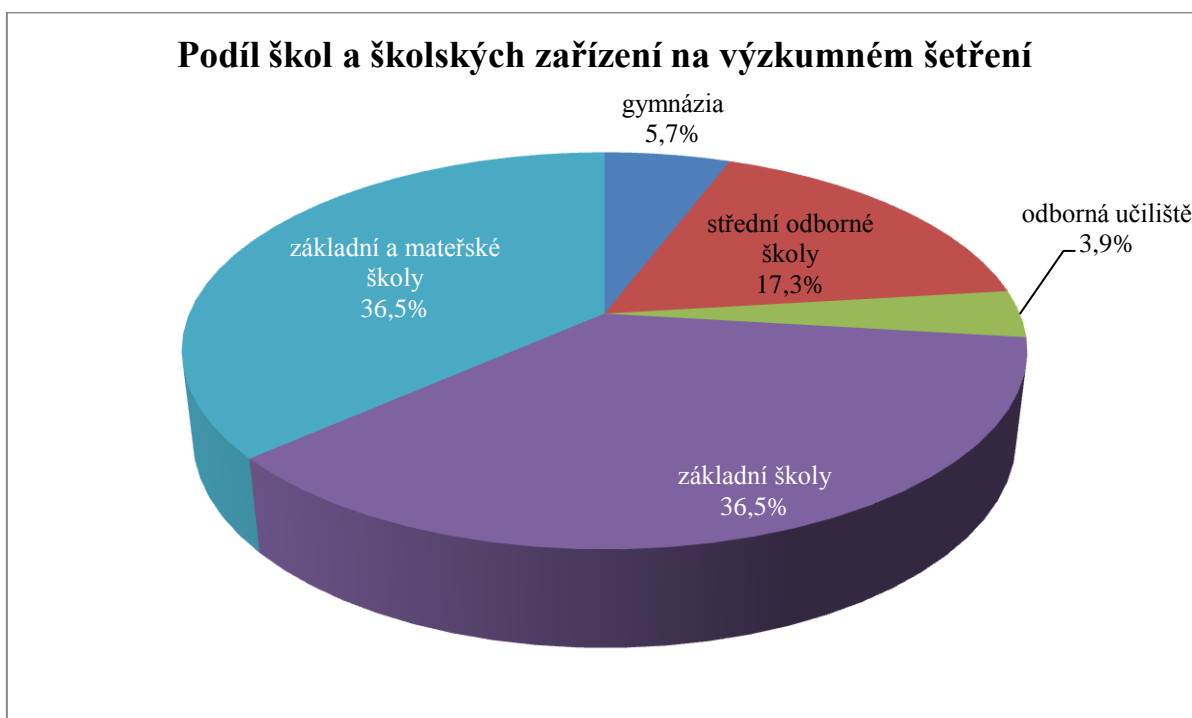
Zpracovala: Ottová, Veronika, 2013; vlastní výpočty

Z fondů EU je pro projekty Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na území České republiky vyčleněno 1,79 mld. €. Šetřením bylo zjištěno, že celková finanční podpora z Evropského sociálního fondu činila na zkoumaném území v programovém období 2007 - 2013 **94 652 407,- Kč**, což tvoří 85 % podíl na podpoře projektů, národní veřejné zdroje financování projektů navýšily o 15 %.

Analýzou jednotlivých oblastí podpory prioritní osy 1 - Počáteční vzdělávání Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost bylo zjištěno, že v programovém období let 2007 – 2013 bylo na zkoumaném území pěti mikroregionů Olomouckého kraje zdárně realizováno 67 projektů, jejichž záměrem bylo zlepšení kvality vzdělávání, snaha o dosažení rovných příležitostí ke vzdělávání, další vzdělávání pedagogických pracovníků, zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních i středních školách.

Možnost čerpat finanční dotace z EU na projekty OP VK využilo ze 167 škol a školských zařízení na daném území a v daném sledovaném období **pouze 52 škol a školských zařízení**, což činí 31,14 %.

Z těchto 52 škol a školských zařízení, které čerpaly finanční zdroje z EU, lze z grafu č. 4 vyčíst, že se dvěma realizovanými projekty tvoří podíl 3,9 % odborná učiliště, s podílem 5,8 % (tj. 3 projekty) gymnázia; 17,3 % (tj. 9 projektů) střední odborné školy, 36,5 % (tj. 19 projektů) pouze základní školy a 36,5 % (tj. taktéž 19 projektů) základní a mateřské školy tvořící jednu instituci.

Graf č. 4: Podíl škol a školských zařízení na výzkumném šetření

Zpracovala: Ottová, Veronika, 2013, vlastní výpočty

6.8 Statistické ověření hypotéz

V této podkapitole budou výzkumné otázky operacionalizovány na statistické hypotézy, které budou ověřeny pomocí testu dobré shody chí – kvadrát a stupeň závislosti mezi sledovanými jevy bude vyjádřen pomocí Spearmanova koeficientu pořadové korelace.

6.8.1 Test dobré shody chí – kvadrát

Výzkumné otázky byly operacionalizovány na statistické hypotézy, kdy platí, že nulová hypotéza H_0 předpokládá, že mezi sledovanými jevy není vztah, zatímco alternativní hypotéza H_A předpokládá, že mezi sledovanými jevy vztah je, nebo je mezi nimi rozdíl.⁷² Pozorované četnosti byly získány na základě výzkumného šetření. Prvním krokem testu dobré shody chí – kvadrát je tedy formulování nulové a alternativní hypotézy.

H_0 : V počtu úspěšně realizovaných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na území Uničovského mikroregionu a na území ostatních zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje není statisticky významný rozdíl.

H_A : V počtu úspěšně realizovaných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na území Uničovského mikroregionu a na území ostatních zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje je statisticky významný rozdíl.

Mikroregion	Pozorovaná četnost P	Očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O
Uničovský	15	13,4	1,6	2,56	0,191
Litovelský, Šternberský, Mohelnický, Střední Haná	52	53,6	-1,6	2,56	0,048
	$\Sigma 67$	$\Sigma 67$			$\Sigma 0,239$

Tabulka č. 8: Výpočet testového kritéria (počet realizovaných projektů OP VK)

Při výpočtu očekávané četnosti je třeba vycházet z toho, že na území jednoho mikroregionu se očekává 1/5 z celkového počtu zkoumaných mikroregionů Olomouckého

⁷² CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: GRADA Publishing a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1369-4, s. 72.

kraje a ve zbývajících 4 mikroreginech 4/5 z celkového počtu zkoumaných mikroregionů. Na základě toho lze vypočítat očekávanou četnost

$$\frac{1}{5} \cdot 67 = 13,4 \text{ a}$$

$$\frac{4}{5} \cdot 67 = 53,6$$

Zda budou hypotézy přijaty či ne, bude rozhodnuto na základě testování nulové hypotézy pomocí testového kritéria χ^2 , kdy platí že

$$\chi^2 = \sum \frac{(P - O)^2}{O}$$

Dle tabulky č. 8 je vypočítaná hodnota testového kritéria 0,239. Tato hodnota byla srovnána s kritickou hodnotou dle statistické tabulky (viz Příloha č. 3) při statistické hladině významnosti 0,05 a jednoho stupně volnosti tak činí $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$. Vypočítaná hodnota testového kritéria $\chi^2 = 0,239$ je menší než kritická hodnota $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$, a proto nelze nulovou hypotézu odmítnout. Mezi počtem úspěšně realizovaných projektů na území Uničovského mikroregionu a na území ostatních zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje není statisticky významný rozdíl. Nebylo prokázáno, že by počty úspěšně realizovaných projektů na území zkoumaných mikroregionů byly rozdílné.

Alternativní hypotéza byla odmítnuta a platí nulová hypotéza, která tvrdí, že v počtu úspěšně realizovaných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na území Uničovského mikroregionu a na území ostatních zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje není statisticky významný rozdíl.

6.8.2 Výpočet Spearmanova koeficientu pořadové korelace

Stupeň závislosti mezi sledovanými jevy ordinálního měření je možno zjistit pomocí Spearmanova koeficientu pořadové korelace. Na základě provedeného výzkumného šetření je snahou zjistit, jak těsně spolu souvisí počet uskutečněných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a výše získaných finančních dotací z EU na podporu vzdělávání.

Počty realizovaných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost představují poměrová data, která je zapotřebí seřadit, aby bylo možné vypočítat Spearmanův koeficient pořadové korelace.

Mikroregion	počet realizovaných projektů OP VK	pořadí dle počtu realizovaných projektů	pořadí dle výše financí z EU	d	d ²
Uničovský	15	2	1	1	1
Litovelský	11	4,5	5	-0,5	0,25
Šternberský	11	4,5	4	0,5	0,25
Střední Haná	13	3	3	0	0
Mohelnický	17	1	2	-1	1

Σ 2,5

Tabulka č. 9 : Výpočet Spearmanova koeficientu pořadové korelace

V případě Litovelského a Šternberského mikroregionu byly získány stejné hodnoty, zde je třeba uvést průměrné pořadí. U každého mikroregionu byl vypočítán rozdíl mezi pořadími d a d^2 . Pro výpočet Spearmanova koeficientu pořadové korelace platí vzorec

$$r_s = 1 - \frac{6 \cdot \sum d^2}{n \cdot (n^2 - 1)}$$

kde r_s je Spearmanův koeficient pořadové korelace, n je počet mikroregionů a d rozdíl mezi pořadími. Pro výpočet Spearmanova koeficientu pořadové korelace pro výzkumné šetření tedy platí, že

$$r_s = 1 - \frac{6 \cdot \sum 2,5^2}{5 \cdot (5^2 - 1)} = 0,88$$

Hodnota vypočítaného Spearmanova koeficientu činí 0,88. Koeficient může nabývat hodnot od 0 ± 1 , kdy platí, že čím blíže se hodnota vypočítaného koeficientu blíží 1, tím těsnější je vztah mezi zkoumanými jevy, zároveň čím blíže je vypočítaná hodnota nule, tím je menší vztah mezi zkoumanými jevy.⁷³ Dle tabulky Přibližné interpretace hodnot korelačního koeficientu (Příloha č. 4) se vypočítaná hodnota Spearmanova koeficientu pořadové korelace nachází v rozmezí $0,90 > r \geq 0,70$, což znamená, že mezi počtem realizovaných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a výší získaných finančních projektů z EU je vysoká závislost. Na základě toho lze tvrdit, že čím více projektů OP VK je na daném území uskutečněno, tím více finančních prostředků z ESF je mu také připsáno.

⁷³ CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: GRADA Publishing a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1369-4, s. 104

Platí tedy, že mezi počtem realizovaných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a výší získaných finančních dotací z ESF je vysoká závislost.

7 SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ EMPIRICKÉHO ŠETŘENÍ

V programovém období let 2007 – 2013 měly školy a školská zařízení možnost získat finanční prostředky na podporu vzdělávání prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, v jehož rámci lze čerpat finanční dotace z Evropského sociálního fondu (jednoho ze strukturálních fondů EU). Klíčovým cílem empirické části práce bylo provést analýzu a komparaci získaných finančních prostředků z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a to na území pěti mikroregionů Olomouckého kraje, kterými byly mikroregiony Uničovský, Litovelský, Šternberský, Mohelnický a Střední Haná. Dílčími cíli práce bylo specifikovat nejvýznamnější prioritní osu projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na zkoumaném území, analyzovat oblasti podpory prioritní osy 1 – Počátečního vzdělávání a to dle výše získané finanční podpory z ESF a počtu realizovaných projektů, provést rozbor získaných finančních dotací z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na území zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje, vyhodnotit mikroregiony dle počtu realizovaných projektů, v návaznosti na svoji bakalářskou práci s názvem *Analýza využití strukturálních fondů Evropské unie na území mikroregionu Uničovsko* porovnat Uničovský mikroregion s ostatními zkoumanými mikroregiony Olomouckého kraje, určit míru závislosti mezi počtem uskutečněných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a výší finanční podpory z dotací EU v programovém období 2007 – 2013 na zkoumaném území.

Empirické šetření bylo uskutečněno analýzou sekundárních dat a proběhlo na zkoumaném území již zmiňovaných mikroregionů Olomouckého kraje, které byly vybrány dle kritéria počtu obyvatel a škol a školských zařízení. Empirické šetření bylo realizováno v období od září do prosince roku 2012, kdy v průběhu těchto měsíců byla z Regionálního informačního servisu nashromážděna data, na jejichž základě byla v průběhu ledna až března roku 2013 provedena jejich analýza a komparace.

Na základě empirického šetření byly zjištěny následující odpovědi k empirickým otázkám č. 1. – 7.

Otázka č. 1

Jsou na zkoumaném území v daném programovém období využity všechny prioritní osy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost nebo je zde zastoupena pouze jedna nejvýznamnější prioritní osa OP VK?

K otázce č. 1 bylo zjištěno, že na zkoumaném území v daném programovém období let 2007 – 2013 byly realizovány projekty Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost patřící pouze do prioritní osy 1 – Počátečního vzdělávání, tudíž právě prioritní osa 1 je na základě výzkumného šetření specifikována jako nejvýznamnější prioritní osa.

Otázka č. 2 a č. 3

Která z pěti oblastí podpory prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání získala na zkoumaném území v daném čase nejvíce finanční podpory z dotací EU?

Ve které z oblastí podpory prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání bylo realizováno nejvíce projektů OP VK a jaký byl její přínos?

Jak bylo zmíněno v teoretické části práce, prioritní osa 1 – Počáteční vzdělávání je členěna do pěti oblastí podpory, a to do oblastí:

- 1.1 - Zvyšování kvality ve vzdělávání
- 1.2 - Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- 1.3 - Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení
- 1.4 - Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách
- 1.5 - Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách.

Analýzou bylo odhaleno, že nejvíce projektů a rovněž získaných finančních titulů z EU (41 projektů/ 42 084 991,- Kč) bylo určeno do oblasti podpory 1.4 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách. Z opačného pohledu nejméně realizovaných projektů OP VK a zároveň připsaných financí z dotací EU bylo přiděleno na podporu oblasti 1.3 - Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení (1 projekt/ 2 965 836,- Kč). Přínosem čtvrté oblasti podpory je zejména fakt, že se podařilo do projektové politiky zapojit základní a malé školy, které neměly s čerpáním finančních prostředků z EU zkušenosti.

Otázka č. 4

Který z pěti zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje byl co do výše získané finanční podpory z dotací EU v daném období nejúspěšnější a jaký byl účel získaných finančních dotací z ESF?

Podstatná informace, jež byla zjištěna na základě provedené analýzy, je fakt, že celková finanční podpora z ESF plynoucí na podporu vzdělávání prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na zkoumaném území v daném programovém období 2007 – 2013 činila 94 652 407,- Kč, kdy největší finanční objem obdržely projekty uskutečněné na území Uničovského mikroregionu. Uničovský mikroregion získal na podporu počátečního vzdělávání 26 679 503,- Kč, nejméně finanční podpory z ESF získal Litovelský mikroregion a to 11 105 768,-. Výše připsaných prostředků z ESF tvoří 85 % podíl na celkové podpoře projektů a zbylých 15 % tvoří národní veřejné prostředky.

Přínos získaných finančních dotací z ESF je spatřován zejména ve zkvalitnění výuky na základních školách, a to prostřednictvím nových metodických pomůcek a učebních materiálů, v podpoře rovného přístupu ke vzdělávání zapojením asistenta pedagoga, psychologa, speciálního pedagoga a ve zlepšení klimatu ve školách. Finanční dotace z ESF se zasloužily o zkvalitnění výuky prostřednictvím projektů jakými na území Uničovského mikroregionu byly například projekty „Zkvalitnění výuky na ZŠ Šumvald“, „Tvořivá škola“ Základní školy v Nové Hradečné a „Moderní absolvent strojírenství“ Střední průmyslové školy a Středního odborného učiliště v Uničově.

Otázka č. 5

Na území kterého ze zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje bylo v daném programovém období realizováno nejvíce projektů OP VK?

Přestože nejvíce finanční podpory získal Uničovský mikroregion, bylo na jeho území zdárně naplněno 15 projektů OP VK, což je o dva projekty méně než na území mikroregionu Mohelnického, který však získal méně finančních prostředků z ESF (26 465 347,- Kč). Tudíž nejvíce realizovaných projektů bylo na území Mohelnického mikroregionu, naopak nejméně jich bylo naplněno na území mikroregionů Litovelského a Šternberského, na jejichž území školy a školská zařízení zdárně uskutečnily po jedenácti projektech OP VK.

Dále šetření uvedlo fakt, že na zkoumaném území pěti mikroregionů Olomouckého kraje se nachází celkem 167 škol a školských zařízení, přesto možnost čerpat finanční dotace z Evropského sociálního fondu na své projekty v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost využilo pouze 52 škol a školských zařízení, což činí 31,14 % z celkového počtu škol a školských zařízení nacházejících se na daném území. Provedením analýzy bylo zjištěno, že z těchto dvaapadesáti škol a školských zařízení získaly nejvíce finanční podpory EU a zároveň také úspěšně obstály projekty škol základních a mateřských,

naopak nejméně projektů OP VK a finančních prostředků EU bylo připsáno odborným učilištím.

7.1 Diskuze a vlastní doporučení

Cílem empirického šetření bylo odpovědět také na empirické otázky č. 6 a č. 7, které byly operacionalizovány ve statistické hypotézy.

Otázka č. 6

Jak si stojí v počtu úspěšných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost mikroregion Uničovsko ve srovnání s ostatními mikroregiony?

Uničovský mikroregion se na základě provedené analýzy a komparace řadí na přední pozici, co se týče úspěšnosti ve výši získaných financí, ale také počtu úspěšných projektů OP VK. Avšak v souladu s výsledky testu dobré shody chí – kvadrát, bylo zjištěno, že mezi počtem úspěšně realizovaných projektů na území Uničovského mikroregionu a na území ostatních zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje není statisticky významný rozdíl, což znamená, že nebylo prokázáno, že by počty úspěšně realizovaných projektů na území zkoumaných mikroregionů byly rozdílné. Toto tvrzení lze přikládat tomu, že v prioritní ose 1 jsou realizovány globální granty, které vyhlašuje a spravuje kraj, v předkládané práci se jedná o Olomoucký kraj, který svými výzvami k předkládání grantových projektů vytváří identické podmínky pro vzdělávací instituce.

Otázka č. 7

Jaká je míra závislosti mezi počtem realizovaných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a výší finanční podpory z dotací EU.

Prostřednictvím výpočtu Spearmonova koeficientu pořadové korelace byla zjištěna skutečnost, že mezi počtem realizovaných projektů OP VK a výší získaných finančních prostředků ESF je vysoká závislost. Na základě toho lze tvrdit, že čím více projektů OP VK je na daném území uskutečněno, tím více finančních prostředků z ESF je mu také připsáno. Porovnáme – li na základě provedené analýzy počet projektů realizovaných v oblasti 1.5 - Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách a současně nabytých peněžních prostředků v této oblasti s oblastí podpory 1.1 - Zvyšování kvality ve vzdělávání, zjistíme určitý nepoměr, jelikož v oblasti podpory 1.1 - Zvyšování kvality ve vzdělávání bylo

naplněno 7 projektů a získáno 26 557 450,- Kč z ESF, zatímco v oblasti 1.5 - Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách bylo pro 15 uskutečněných projektů získáno pouze 14 643 401,- Kč. Tento nepoměr mezi počtem realizovaných projektů OP VK a získanou peněžní dotací z ESF lze přisoudit rozdílným cílům těchto oblastí podpory, kdy pomocí první oblasti se školy a školská zařízení snaží dosáhnout zvýšení kvality počátečního vzdělávání, vytvářet podmínky pro implementaci školních vzdělávacích plánů, nových kurikulárních dokumentů do praxe jednotlivých škol, zavádět inovativní výukové metody a organizační formy výuky, vytvářet modelové výukové programy. První oblast podpory tak v sobě zahrnuje mnohé inovativní sféry, které je třeba v počátečním vzdělávání rozvíjet a tudíž je zapotřebí více finančních prostředků k naplnění těchto cílů. Pátá oblast podpory je specifikována pouze na zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách, čímž se značně zúžil výčet možných příjemců dotací z ESF a rovněž oblastí, které je třeba pomocí projektů OP VK rozvíjet. Zde se nenachází takové množství jako v oblasti 1.1, k čemuž není zapotřebí toliko finančních prostředků.

Pro postup v kariérním systému je v dnešní době považováno za nezbytné kvalifikační vzdělávání, u pedagogických pracovníků je další vzdělávání právně ukotveno vyhláškou č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků. Na základě výsledků šetření si myslím, že právě další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení je opomíjeno, jelikož z 67 projektů byl uskutečněn pouze jeden projekt poskytující další vzdělávání pedagogických pracovníků, kterým byl v práci již zmiňovaný projekt Obchodní akademie v Mohelnici s názvem „Ekonomické kompetence v občanském životě pro učitele“. Možné bariéry vedoucí školy a školská zařízení k tomu, že oblast podpory 1.3 opomíjí, bych spatřovala v tom, že vzdělávací modul musí být při ukončení projektu akreditován. Proces získání akreditace je časově náročný a může být jedním z důvodů, který školy a školská zařízení odradí od možnosti realizovat projekty OP VK v oblasti podpory 1.3. Přesto mé vlastní doporučení směřuje do oblasti podpory Dalšího vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení, myslím si, že zejména odborné školy by měly rozvíjet odborné kompetence pedagogů a rovněž podporovat rozvoj manažerských schopností v oblastech řízení, projektového, finančního a personálního managementu.

Další mé vlastní doporučení směřuje do oblasti podpory 1.2 - Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ve které byly na zkoumaném území v daném projektovém období realizovány pouhé 3 projekty. Cílem této oblasti podpory je zajistit rovné příležitosti ke vzdělávání bez ohledu na druh postižení nebo sociální znevýhodnění. Snaha o integraci dětí s vadami řeči, se specifickými poruchami učení

(dyslexií, dysgrafií, dyskalkulií) a to prostřednictvím uplatňování pedagogických metod a forem výuky podporujících rovný přístup ke vzdělávání, zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků pro odstraňování bariér rovného přístupu, rozvoje poradenství a asistenčních, speciálně pedagogických a psychologických služeb, je dle mého názoru třeba na každé škole, jelikož počty žáků se specifickými poruchami učení na běžných školách se stále zvyšují. Přestože lze prostřednictvím OP VK tento problém řešit, myslím si, že pouhé tři projekty OP VK uskutečněné na 3 ze 167 škol a školských zařízení je velmi malé množství na tak vysoký počet škol, které určitě navštěvují také děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Překážky vedoucí k rozhodnutí škol a školských zařízení nerealizovat projekty v oblasti 1.2 bych spatřovala v personálním zatížení projektů a rovněž v tom, že žáci a studenti se speciálními vzdělávacími poruchami potřebují pomoc asistenta pedagoga. Právě financování nákladů na asistenta pedagoga je velmi komplikované. Mzdové náklady asistenta pedagoga jsou hrazeny ze dvou zdrojů. První zdroj financování nákladů na asistenta pedagoga tvoří finanční prostředky krajských úřadů. Druhý zdroj financování nákladů na asistenta pedagoga tvoří prostředky z ESF avšak pouze v rámci takových projektů OP VK, kdy nová pozice asistenta pedagoga je jen doplňkovou aktivitou projektu. Projekty zaměřené pouze na vytvoření pozic asistentů pedagoga není možné v rámci OP VK podpořit.⁷⁴

Projektový proces zahrnuje mnoho překážek, se kterými se musí žadatelé (tj. školy a školská zařízení) potýkat. Dle mého názoru mezi bariéry vztahující se všeobecně k projektové činnosti patří vysoká administrativní zátěž projektu, časová a personální náročnost, studium materiálů projektové dokumentace, neustále se měnící pravidla a podmínky výzev a nedostatečně kvalifikovaní pracovníci na pozicích projektových manažerů. Všechny výše uvedené překážky je třeba si jako předkladatel žádosti uvědomit a snažit se vyvarovat chybám, kterým lze předcházet např. účastí na seminářích a školeních MŠMT nebo spoluprací se soukromou specializovanou agenturou. V tomto ohledu směřuje mé další doporučení. Školy a školská zařízení by měly mít pracovníka, který se výhradně zabývá projektovou problematikou, popř. využívat služeb soukromých agentur, avšak služby soukromých agentur jsou pro školy velmi nákladné a ani zde není stoprocentní záruka úspěchu projektu.

Školám nacházejícím se na zkoumaném území bych doporučila obsadit pracovní pozici projektového manažera školních projektů z řad odborníků, popř. využít služeb soukromých agentur a i přes výše uvedené překážky se nebát vytvářet projekty směřující do

⁷⁴ *Metodický dopis č. 6. Realizace vzdělávacích aktivit v Prioritní ose 1 – Počáteční vzdělávání. ŘO OP VK, 2009, s. 5.*

oblastí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a podpory rovných příležitostí dětí a žáků, včetně dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a to i přesto, že programové období let 2007 – 2013 je u konce, jelikož na přípravě budoucího programového období let 2014 – 2020 se intenzivně pracuje. Na základě Usnesení vlády č. 867 z 28. 11. 2012 bude v novém programovém období k dispozici osm hlavních tematických operačních programů. MŠMT by mělo mít v gesci Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, bohužel bližší informace zatím nejsou o Operačním programu Výzkum, vývoj a vzdělávání v programovém období let 2014 – 2020 známy.

ZÁVĚR

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost je jedním z osmi tematických operačních programů, kterým lze čerpat finanční prostředky z Evropského sociálního fondu, tedy jednoho ze strukturálních fondů EU. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost poskytl v aktuálním programovém období let 2007 – 2013 vzdělávacím institucím možnost realizovat projekty na podporu vzdělávání a zasloužit se tak o zkvalitnění vzdělávání na území České republiky v pěti prioritních osách, z nichž pro předkládanou práci byla klíčovou prioritní osa 1 – Počáteční vzdělávání. Tato prioritní osa klade velký důraz na podporu klíčových dovedností, zajištění kvality vzdělávání pedagogických pracovníků, rozvoj příležitostí dětí ke vzdělávání, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a na zlepšení podmínek pro vzdělávání jak na základních, tak i středních školách.

Cílem diplomové práce bylo poskytnout ucelený přehled o problematice evropské spolupráce v oblasti vzdělávání, regionální politiky, strukturálních fondů a zejména pak blíže specifikovat Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost jako nástroj sloužící školám a školským zařízením k získávání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU. Primárním cílem empirické části práce bylo provést analýzu a komparaci získaných finančních prostředků z Evropského sociálního fondu na území mikroregionů Uničovska, Litovelska, Šternberska, Střední Hané a Mohelnicka plynoucích prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na podporu vzdělávání.

Dílejšími cíli šetření bylo:

- specifikovat nejvýznamnější prioritní osu projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na zkoumaném území,
- analyzovat oblasti podpory prioritní osy 1 – Počátečního vzdělávání a to dle výše finanční podpory z ESF a počtu realizovaných projektů,
- provést rozbor získaných finančních dotací z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na území zkoumaných mikroregionů Olomouckého kraje a vyhodnotit jejich účel,
- vyhodnotit mikroregiony dle počtu realizovaných projektů,
- v návaznosti na svoji bakalářskou práci s názvem Analýza využití strukturálních fondů Evropské unie na území mikroregionu Uničovsko porovnat v rámci realizovaných projektů OP VK Uničovský mikroregion s ostatními zkoumanými mikroregiony Olomouckého kraje,

- určit míru závislosti mezi počtem uskutečněných projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a výší finanční podpory z dotací EU v programovém období 2007 – 2013 na zkoumaném území.

Na základě uskutečněného empirického šetření se ukázalo, že na zkoumaném území pěti mikroregionů Olomoucké kraje byly vzdělávacími institucemi uskutečněny projekty plynoucí pouze do prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání, ve které bylo realizováno celkem 67 projektů OP VK a získáno 94 652 407,- Kč z dotací ESF. Na základě provedené analýzy bylo zjištěno, že nejvíce realizovaných projektů OP VK a zároveň nejvíce získaných finančních prostředků z ESF bylo implementováno na podporu zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách. Provedením komparace zkoumaných mikroregionů bylo zjištěno, že co do počtu uskutečněných projektů OP VK byl nejúspěšnější mikroregion Mohelnický, avšak dle kritéria získaných finančních prostředků z ESF se na první příčku řadí Uničovský mikroregion, na jehož území byla projektům OP VK přidělena z dotací ESF částka ve výši 26 679 503,- Kč.

Na základě empirického šetření lze podotknout, že finanční prostředky, které vzdělávací instituce na zkoumaném území získaly, jsou nezanedbatelné a rozhodně značně přispěly ke zkvalitnění vzdělávání a to i přes mnohé bariéry, se kterými se v rámci projektového procesu musejí vzdělávací instituce potýkat.

Přínos obsahu diplomové práce bych spatřovala především jako metodický materiál pro pracovníky v oblasti školství, zejména na pozicích projektových manažerů a ředitelů škol. Jelikož práce obsahuje základní teoretické definice, může sloužit také jako metodický materiál pro pracovníky městských úřadů na odboru školství, či regionálního rozvoje.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
DDM	Dům dětí a mládeže
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
	European Regional Development Fund
FS	Fond soudržnosti
GG	Globální granty
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie
	Information and Communication Technologies
IP	Individuální projekty
MAS	Místní akční skupina
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NPR	Národní program reform
NSRR	Národní strategický referenční rámec
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci
	Organisation for Economic Co-operation and Development

OP	Operační program
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
ROP	Regionální operační program
SHR	Strategie hospodářského růstu
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
UNESCO	Organizace pro výchovu, vědu a kulturu United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UO	Odborné učiliště
VOŠ	Vyšší odborná škola
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Odborná literatura

- [1] BRDEK, Miroslav a Helena VÝCHOVÁ. *Evropská vzdělávací politika*. Praha: ASPI Publishing s. r. o., 2004. ISBN 80-86395-96-0.
- [2] GH Consult o.p.s. *Socioekonomická analýza území města Šternberk*. Olomouc, 2006.
- [3] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: GRADA Publishing a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [4] KALOUS, Jaroslav. *Teorie vzdělávací politiky*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1997. ISBN 80-211-0247-0.
- [5] KRAJ VYSOČINA. *Příklady dobré praxe*, EKON, 2011. ISBN 978-80-87521-02-1.
- [6] *Metodický dopis č. 6, Realizace vzdělávacích aktivit v Prioritní ose 1 – Počáteční vzdělávání*. ŘO OP VK, 2009.
- [7] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Průvodce fondy Evropské unie*. Praha: Fajnstudio Nessa production. 2004.
- [8] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010.
- [9] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí plán*.
- [10] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Vyhlášení Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*. 2007.
- [11] PÁPOL, Tomáš a Miroslav PAVLAS. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. Hradec Králové: Civitas per Papuli, 2006. ISBN: 80-903813-1-6.
- [12] ŠKARABL, Ivo. *Sborník z Konference Rozvoj venkova a management mikroregionů*. Přerov: CpKP Střední Morava, 2006. ISBN: 80-86902-34-X.
- [13] ŠKRABAL, Ivo. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. Přerov: Centrum pro komunitní práci Střední Morava, 2006. 182 s. ISBN 80-86902-39-0.

- [14] *Treaty of Amsterdam: what has changed in Europe*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1999. 30s. ISBN 92-828-7400-1.
- [15] ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ. *Eurydice*. Praha, 1997. ISBN: 80-211-0243-8.
- [16] VILAMOVÁ, Šárka. *Čerpáme finanční zdroje Evropské Unie*. Praha: GRADA Publishing, 2005. ISBN 80-247-1194-X.
- [17] WOKOUN, René. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-138-2.

Seznam internetových zdrojů

- [1] Co to jsou fondy Evropské unie? *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-16]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>
- [2] EU peníze školám. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. © MŠMT 2006-2012 [cit. 2012-09-25]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/eu-penize-skolam>
- [3] Evropský fond pro regionální rozvoj. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-16]. Dostupné z WWW: [http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/E/Evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-\(ERDF---Europe](http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/E/Evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-(ERDF---Europe)
- [4] Financování OP RLZ. *Evropský sociální fond v ČR* [online]. [cit. 2013-09-02]. Dostupné z WWW: <http://www.esfcr.cz/04-06/oprlz>
- [5] Charakteristika mikroregionu. *Mohelnice: oficiální stránky města* [online]. [cit. 2012-11-20]. Dostupné z WWW: <http://www.mu-mohelnice.cz/>
- [6] I cesta může být cíl. *Regionální informační servis* [online]. © 2012 CRR ČR [cit. 2013-02-14]. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty>
- [7] Informace o projektu. *Obchodní akademie Mohelnice* [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.oam.cz>
- [8] Inovace vzdělávacích aktivit ve výuce jazyků a dalších předmětů pro žáky se SVP na OU a PRŠ Mohelnice. *Odborné učiliště a Praktická škola Mohelnice* [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.ouaprs mohelnice.cz/DATA/projektOPVK.pdf>
- [9] Litovelský mikroregion. *Mikroregion Litovelsko* [online]. [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: <http://www.mikroregionlitovelsko.cz>
- [10] Mikroregion Uničovsko. *Mikroregion Uničovsko* [online]. © Mikroregion Uničovsko, webdesign 2006 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: <http://unicovsko.cz/mikroregion/index.php>

- [11] Mikroregiony Olomouckého kraje. *Olomoucký kraj* [online]. [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/mikroregiony-ok-cl-700.html>
- [12] Občanská vybavenost. *Mikroregion Střední Haná* [online]. © 2013 Mikroregion Střední Haná [cit.2012-11-18]. Dostupné z WWW: <http://www.strednihana.cz/index.php?nid=2947&lid=cs&oid=328115>
- [13] OP Rozvoj lidských zdrojů období 2004 – 2006. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. © MŠMT 2006-2012 [cit.2013-09-02]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/stukturalni-fondy/operacni-program-rozvoj-lidskych-zdroju>
- [14] Poznáváme a objevujeme. *Regionální informační servis* [online]. © 2012 CRR ČR [cit. 2013-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=91637>
- [15] Projekt. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-20]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/P/Projekt>
- [16] Projekt Moderní Škola. *Gymnázium Šternberk* [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.gymst.cz/>
- [17] Regionální informační servis [online]. © 2012 CRR ČR [cit. 2012-10-15]. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/cs>
- [18] Regionální politika EU. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-29]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>
- [19] Sekundární analýza dat v sociálněvědním výzkumu servis. *Český sociálněvědní datový archiv* [online]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z WWW: <http://archiv.soc.cas.cz/articles/cz/96/Sdileni-dat.html>
- [20] Situační analýza mikroregionu Litovelsko. *Město Litovel* [online]. [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: <http://www.litovel.eu/cs/svazek-obci/dokumenty/>
- [21] Smlouva o zřízení Evropského hospodářského společenství. *Euroskop* [online]. [cit. 2012-09-15]. Dostupné z WWW: <http://www.euroskop.cz>

- [22] Statut mikroregionu. *Mikroregion Šternbersko* [online]. © 2010 Město Šternberk [cit. 2012-11-20]. Dostupné z WWW: <http://www.mikroregion-sternbersko.cz/>
- [23] Strategický plán rozvoje Mikroregionu Uničovsko. *Mikroregion Uničovsko* [online]. © Mikroregion Uničovsko, webdesign 2006 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: http://unicovsko.cz/download/download3/95-01_Analyticka_cast_-_konecna.pdf
- [24] Školy v mikroregiony. *Mohelnice* [online]. [cit. 2012-11-20]. Dostupné z WWW: www.mu-mohelnice.cz/
- [25] Testování žáků na způsoby a kvalitu učení. *Základní škola Haškova* [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.zshaskova.cz/euveskole/op-vk-strategie-uceni>
- [26] TRAITÉ instituant la Communauté Économique Européenne et documents annexes. *EUR - lex* [online]. [cit. 2012-09-15]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11957E/TXT:FR:PDF>
- [27] UNESCO [online]. [cit. 2012-29-09]. Dostupné z WWW: <http://tema.novinky.cz/unesco>
- [28] Vznik mikroregionu. *Mikroregion Střední Haná* [online]. © 2013 Mikroregion Střední Haná [cit. 2012-11-18]. Dostupné z WWW: <http://www.strednihana.cz/index.php?nid=2947&lid=cs&oid=328113>

SEZNAM TABULEK

[1]	Tabulka č. 1: Přehled škol a školských zařízení na území mikroregionů Uničovsko, Litovelsko, Střední Haná, Mohelnicko a Šternbersko.....	54
[2]	Tabulka č. 2: Uskutečněné projekty a získané finanční prostředky z EU v oblasti podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání.....	57
[3]	Tabulka č. 3: Uskutečněné projekty a získané dotace EU v oblasti podpory 1.2 – Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	58
[4]	Tabulka č. 4: Uskutečněné projekty a získané dotace EU v oblasti podpory 1.3 – Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení.....	60
[5]	Tabulka č. 5: Uskutečněné projekty a získané dotace EU v oblasti podpory 1.4 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách.....	61
[6]	Tabulka č. 6: Uskutečněné projekty a získané dotace EU v oblasti podpory 1.5 – Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách.....	62
[7]	Tabulka č. 7: Resumé realizovaných projektů OP VK a získaných finančních titulů na zkoumaném území v programovém období 2007 – 2013.....	67
[8]	Tabulka č. 8: Výpočet testového kritéria.....	69
[9]	Tabulka č. 9 : Výpočet Spearmanova koeficientu pořadové korelace.....	71

SEZNAM GRAFŮ

- [1] Graf č. 1: Podíl oblastí podpory prioritní osy 1 dle výše finanční podpory EU..... 64
- [2] Graf č. 2: Podíl oblastí podpory prioritní osy 1 dle počtu realizovaných projektů OP VK..... 65
- [3] Graf č. 3 : Podíl zkoumaných mikroregionů dle výše získané finanční podpory EU pomocí Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost..... 66
- [4] Graf č. 4: Podíl škol a školských zařízení na výzkumném šetření..... 68

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Příjemci prioritní osy 1

Příloha č. 2: Cílové skupiny pro prioritní osu 4a a 4b

Příloha č. 3: Kritické hodnoty testového kritéria chí - kvadrát

Příloha č. 4: Interpretace hodnot korelačního koeficientu

Příloha č. 1: Příjemci prioritní osy 1

- školy a školská zařízení (tj. právnická osoba vykonávající činnost školy a školského zařízení zapsaná ve školském rejstříku);
- vysoké školy podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů;
- sdružení a asociace škol (tj. například občanská sdružení zřízená podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů; zájmová sdružení právnických osob zřízená podle oddílu 2, § 20f zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, která jsou vedena v registrech krajských úřadů);
- ostatní vzdělávací instituce (tj. ostatní právnické osoby s předmětem činnosti v oblasti vzdělávání);
- města, obce a svazky obcí, podle zákona č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů;
- hospodářská a agrární komora podle zákona č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky;
- zaměstnavatelé, organizace zaměstnavatelů, profesní a oborová sdružení; pokud v souladu s předmětem své činnosti poskytují plnění v souvislosti s aktivitami, které mohou být předmětem podpory OP VK, nebo s vytvářením nezbytných podmínek pro takové aktivity;
- nestátní neziskové organizace (založené nebo zřízené podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů ve znění pozdějších předpisů (obecně prospěšné společnosti), zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech) ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech), ve znění pozdějších předpisů.

Zdroj: MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 44.

Příloha č. 2: Cílové skupiny pro prioritní osu 4a a 4b

- žáci škol a školských zařízení, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a ti žáci, kteří jsou ohroženi předčasným odchodem ze vzdělávání;
- účastníci zájmového a neformálního vzdělávání;
- děti se speciálními vzdělávacími potřebami z mateřských škol a přípravných tříd základních škol;
- děti s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou;
- rodiče dětí a žáků se sociálním znevýhodněním;
- pracovníci škol a školských zařízení;
- vedoucí pracovníci škol a školských zařízení.
- studenti vyšších odborných škol a vysokých škol;
- zájemci o studium na VOŠ a VŠ;
- absolventi VOŠ a VŠ do 10 let od ukončení studia;
- zaměstnanci vysokých škol, vyšších odborných škol a výzkumných a vývojových institucí;
- účastníci dalšího vzdělávání;
- instituce poskytující další vzdělávání;
- instituce poskytující poradenství pro oblast dalšího vzdělávání.

Zdroj: MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, 2010. s. 122.

Příloha č. 3: Kritické hodnoty testového kritéria χ^2 – kvadrát

Stupeň volnosti	Hladina významnosti	
	0,05	0,01
1	3,841	6,635
2	5,991	9,21
3	7,815	11,341
4	9,488	13,277
5	11,07	15,086
6	12,592	16,812
7	14,067	18,475
8	15,507	20,09
9	16,919	21,666
10	18,307	23,209
11	19,675	24,725
12	21,026	26,217
13	22,362	27,688
14	23,685	29,141
15	24,996	30,578
16	26,296	32
17	27,587	33,409
18	28,868	34,805
19	30,144	36,191
20	31,41	37,576
21	32,671	38,932
22	33,924	40,289
23	35,172	41,638
24	36,415	42,98
25	37,652	44,314
26	38,885	45,642
27	40,113	46,963
28	41,337	48,278

29	42,557	49,588
30	43,773	50,892

Zdroj: CHRÁSKA Miroslav. Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu. Praha: GRADA Publishing a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1369-4, s. 248.

Příloha č. 4: Interpretace hodnot korelačního koeficientu

Koeficient korelace	Interpretace
$r = 1$	naprostá závislost (funkční závislost)
$1,00 > r \geq 0,90$	velmi vysoká závislost
$0,90 > r \geq 0,70$	vysoká závislost
$0,70 > r \geq 0,40$	střední (značná) závislost
$0,40 > r \geq 0,20$	nízká závislost
$0,20 > r \geq 0,00$	velmi slabá závislost
$r = 0$	naprostá nezávislost

Zdroj: CHRÁSKA Miroslav. Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu. Praha: GRADA Publishing a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1369-4, s. 105.

